

*Szanowni Nauczyciele,
Pracownicy oświaty!*

W Waszym dniu życzymy determinacji,
zadowolenia z wymiernych owoców
pracy i zasłużonego szacunku!
Wszystkiego najlepszego!

Zespół redakcyjny

„Bez romantycznego optymizmu nie da się pracować w szkole”

Fot. Marian Paluszkiwicz

Nauczyciel to zawód, który nie jest już tak poważany, jak jeszcze kilkanaście czy kilkadziesiąt lat temu. I chociaż o prestiżu czy wysokich wynagrodzeniach wiele się mówi, to ostatnie wydarzenia potwierdzają, że zazwyczaj kończy się jedynie na słowach. »12-13

**Sprawa Rupšysa: prywatne
interesy wzięły górę** »7

ISSN 1392-0405

9 771392 040028

**Katarzyna Parszuta o udziale
w „The Voice of Poland”** »10

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

**Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel./fax 260 84 44**

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt).

Zastępcy red. nacz.:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna
Giedrojc, Rajmund Klonowski, Ilona
Lewandowska, Anna Pieszko, Antoni
Radczenko, Witold Janczyz,
Marian Paluszkiwicz — fotoreporter

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. 260 84 44, kolport@
kurierwileński.lt), Jolanta Balkiewicz —
reklama (tel. 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski“
Druk: VšĮ „Vilnijos žodis“

Nakład: 3000 egz.

*Materialów niezamówionych redakcja nie
zwraća. Zastrzeżenie o prawie
do skracania i adiacji tekstów.
Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.
Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbiedzne z opinią redakcji.*

Redaktor dyżurny: Alicja Klonowska,
Apolinary Klonowski

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
**POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE**
im. Jana Olszewskiego

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Rajmund Klonowski

Forsowany obecnie w
instytucjach europejskich
tzw. pakt migracyjny jest
dokumentem bardzo nie-
bezpiecznym, a co więcej
— przyjmowanym wbrew
woli znakomitej więk-
szości Europejczyków,
między innymi dlatego,
że większość w ogóle o

Komentarz dnia

Niebezpieczny pakt migracyjny

postulowanych zmia-
nach nie jest poinformo-
wana i nie ma możliwości
wyrażenia tejże woli. Zaś
jego przyjęcie wpłynie
na życie każdego: ten do-
kument jest elementem
centralizacji Unii i prze-
kazywania coraz większej
władzy biurokratom z Ko-
misji Europejskiej.

Dotychczas ochrona
granic i polityka migracyj-
na leżały w gestii państw
członkowskich, ale są to
kolejne dziedziny, które
w sposób niedemokra-
tyczny chce przejąć biu-
rokracja. Dążą do tego
Niemcy, swoją polityką
destabilizującą zarów-
no migrację do Europy,
jak i procesy wewnątrz.
Z jednej strony finansują

statki wiozące imigran-
tów z Afryki do Włoch, zaś
z drugiej — wprowadzają
kontrolę na granicach z
Polską i Czechami, gdzie
sami nie kontrolują szla-
ków migracyjnych. Pakt
migracyjny oznaczałby
wprowadzenie przymu-
sowej relokacji — zasad-
niczo, tych migrantów,
których nie chcą Niemcy,
musiałyby brać do siebie
i utrzymywać inne kraje
członkowskie. A jeśli nie
wezmą — to płacić kary. A
wyrzucić z Europy takich,
którzy nie chcą integrować
się i pracować, bez zgody
Komisji Europejskiej nie
będzie można.

Narzucanie takiej poli-
tyki jest zabijaniem ducha
Unii Europejskiej. ■

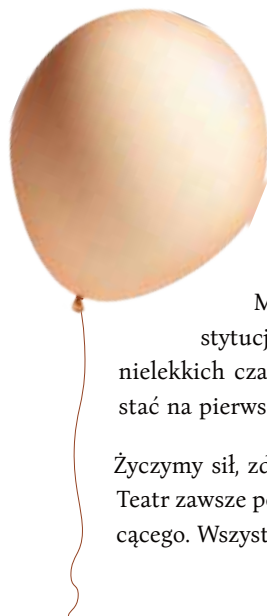
6 października szanowni Państwo

Stanisława i Mieczysław Dacewiczowie

obchodzą Złote Gody

W tak uroczystym dniu życzę Wam
dalszych szczęśliwych i długich lat bycia razem!

Jan Rynkiewicz

**Szanowni Nauczyciele, Pedagodzy,
Dyrektorzy placówek edukacyjnych!**

Edukacja, podobnie jak kultura jest główną siłą napędową naszych
przyszłych pokoleń, naszych dzieci, naszej przyszłości. Dzisiaj, w
Międzynarodowy Dzień Nauczyciela, Wam jako głównym Osobom, In-
stytucjom formującym naszą przyszłość, życzymy wytrwałości i sił w tych
nielekkich czasach — chociaż i tak wiadomo, że Wasza ciężka praca zawsze musi
stać na pierwszym miejscu wśród zadań ludzkości.

Życzymy sił, zdrowia każdemu z osobna i mocy na drodze edukacji i oświaty. Nasz
Teatr zawsze pozostaje obok Was — jako cząstka mechanizmu edukacyjnego i kształ-
cącego. Wszystkiego najlepszego z okazji święta!

**Kierownik artystyczna,
Lila Kiejzik**

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Startuje plebiscyt „Polak Roku 2023”

Już po raz 26. ogłaszamy plebiscyt Czytelników „Kuriera Wileńskiego” mający na celu wytypowanie „Polaka Roku” — osoby najbardziej zasłużonej dla polskości na Wileńszczyźnie. Zachęcamy Czytelników do zgłaszania kandydatów do tego zaszczytnego tytułu za rok 2023.

Zgłoszenia prosimy nadsyłać na adres redak-

cji: „Kurier Wileński”, Birbinių 4A, LT-02121 Vilnius, Lietuva z dopiskiem „Polak Roku 2023” do końca października br. lub pocztą elektroniczną: reklama@kurierwilenski.lt.

Zwycięzcy konkursu z lat poprzednich nie mogą być powtórnie zgłaszani. Kapituła plebiscytu, składająca się z laureatów poprzednich edycji konkursu „Polak

Roku”, spośród nadesłanych zgłoszeń wybierze 10 osób typowanych do tytułu. W kolejnym etapie konkursu Czytelnicy będą mogli oddać swój głos na wybranego kandydata. Na naszych łamach będziemy publikować wywiady z nominowanymi, by ich wkład w życie społeczne był jak najszerzej znany. ■

Redakcja

Drodzy Nauczyciele, Wychowawcy i Pracownicy Oświaty!

Dzień Nauczyciela jest szczególną okazją, by złożyć Państwu wyrazy uznania, szacunku i podziękowania za niełatwą pracę pedagogiczno-wychowawczą.

Z dnia na dzień wysiłek i oddanie w przekazywaniu wiedzy i wartości dla młodego pokolenia przyczynia się do budowania społeczeństwa oraz kształtowania przyszłości naszego państwa.

To jest niezwykle odpowiedzialne zadanie, wymagające nie tylko umiejętności nauczania, ale też wytrwałości i poczucia misji.

Życzę więc, by każda misja kończyła się sukcesem, by każda chwila była radością, by każdy rezultat był satysfakcją z dobrze wykonanej pracy.

Z wyrazami szacunku,
Beata Pietkiewicz
Poseł na Sejm RL

Imieniny

5 października

Apolinarego, Bartłomieja, Donata, Fausta, Faustyny, Flawii, Flory, Justyna, Konstancjusza, Maura, Placyda, Rajmunda, Tulii, Wiktoryna

6 października

Alberta, Artura, Askaniusza, Baldwina, Bronisława, Brunona, Fryderyka, Izydora, Magnusa, Moniki, Renata, Romana, Wiary

Cytat dnia

„W Europie musimy utrzymać przewodnią pozycję w obszarach technologii, w których mamy już przewagę, takich jak wodór i pompy ciepła. Konieczne jest zwiększenie inwestycji w tych obszarach i podjęcie działań na wzór tych, jakie podjęto w Stanach Zjednoczonych w ramach ustawy o ograniczaniu inflacji” — powiedział minister energetyki Litwy Dainius Kreivys podczas warszawskiego Forum Bezpieczeństwa.

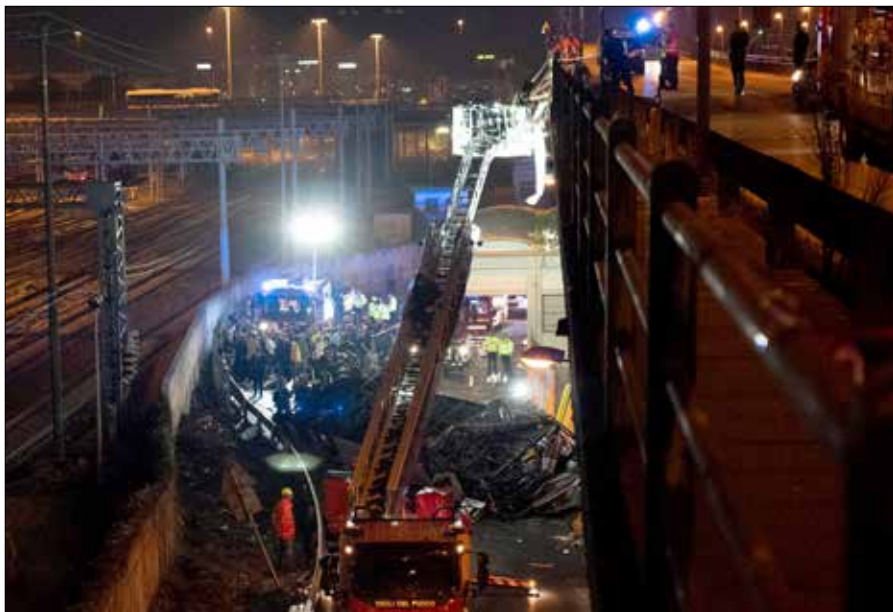
Liczba dnia

72

razy byli wzywani strażacy minionej doby

do usuwania powalonych przez wiatr drzew i konarów — donosi litewski Departament Ochrony Przeciwpowodzi i Ratownictwa.

Katastrofa autokaru we Włoszech

Autokar runął z wiaduktu w nocy 4 października nieopodal Wenecji we Włoszech. Co najmniej 21 osób, w tym obywatele Ukrainy, Niemiec, Francji i Hiszpanii, straciło życie w katastrofie w Mestre, podmiejskim obszarze Wenecji. Z kolei 18 osób zostało rannych. Autokar, służący do przewozu turystów, spadł z wiaduktu i stanął w płomieniach. Uwięzieni ludzie nie mogli się wydostać z płonącego wraku.

Luigi Brugnarò, burmistrz Wenecji, określił miejsce zdarzenia mianem „apokaliptycznej sceny”. Autokar runął w okolicach stacji kolejowej w Mestre. Wielu z

Powstała strona do zgłaszania nieprawidłowości w miejscu pracy

Prokuratura Generalna poinformowała we wtorek 4 października, że ruszyła strona pranesties.lt do zgłaszania naruszeń w miejscu pracy. Strona oferuje pełną poufność i środki ochrony dla sygnalistów, z możliwością otrzymania nagród do kilkudziesięciu tysięcy euro. Od 2019 r. wszczęto 43 postępowania na podstawie zgłoszeń, ujawniając niezapłacone podatki i inne szkody na łączną sumę ponad 86 mln euro. Strona zawiera instrukcje i przykłady, jak zgłaszać naruszenia.

pasażerów to obcokrajowcy. Pięć osób jest w ciężkim stanie. Zginęło także dwoje dzieci. Według straży miejskiej, jedną z możliwych przyczyn tragedii mogło być zasłabnięcie kierowcy, co sugeruje brak śladów hamowania na jezdni. Kierowca również poniósł śmierć na miejscu.

Litwa prześle Armenii pomoc humanitarną wartą 350 tys. euro

W związku z obciążeniem Armenii przyjmującej uchodźców wojennych z Górskiego Karabachu, Litwa prześle Armenii pomoc humanitarną wartą 350 tys. euro. Wśród nich znajdzie się 200 śpiworów, 200 łóżek i 4 tys. koców, o wartości 66,5 tys. euro, z rezerw obrony cywilnej. Z rezerw medycznych dostarczone będą leki i inne środki warte 28,6 tys. euro. Ponad 100 tys. osób, głównie etnicznych Ormian, uciekło z regionu po ofensywie Azerbejdżanu. Minister spraw zagranicznych Litwy, Gabrielius Landsbergis, zaznaczył, że kryzys jest wyzwaniem dla Armenii i wezwał UE do wzmocnienia wsparcia. Apeluje również o negocjacje pokojowe między Armenią a Azerbejdżanem. Armenia jeszcze nie odniosła się do deklaracji pomocy, ale dziękowała „społeczności międzynarodowej” za pomoc.

Ukraina szykuje się na zimę. Zełenski we włoskiej TV

Prezydent Ukrainy, Wołodymyr Zełenski, we wtorek 4 października w wywiadzie dla włoskiej telewizji Sky Tg24 podkreślił, że ukraińska armia potrzebuje amunicji i systemów obrony przeciwlotniczej.

Zełenski zaznaczył wagę wsparcia międzynarodowego, zwłaszcza ze strony Włoch i USA, w kontekście konfliktu z Rosją. Wskazał na trudności, takie jak pola minowe i braki w amunicji.

Zaznaczył też, że nadchodzi zima, którą Ukraina chce przetrwać, ale nie tracąc inicjatywy na polu walki. Wyraził przekonanie, że jego kraj będzie dalej otrzymywał wsparcie ze strony USA, mimo — jak dodał — że wyrażane są różne opinie.

„Jestem przekonany, że Stany Zjednoczone zostaną z nami i że Europa będzie stać po naszej stronie” — powiedział Zełenski. Dodał też, że Rosja nie jest zainteresowana pokojowym rozwiązaniem, czego dowodzi to, że o pokój zabiegał już Watykan, Turcja i inne kraje. Złożył też kondolencje rodzinom i bliskim ofiar katastrofy autokaru, o której piszemy również na tej stronie.

Str. opr. Apolinary Klonowski na podst. BNS, PAP, inf. wł., mat. pras.; Fot. EPA-ELTA
Masz newsa? Skontaktuj się z dziennikarzem: a.klonowski@kurierwileński.lt

Niebezpieczna grypa typu A pojawiła się wcześniej

Honorata Adamowicz

Objawy tego typu grypy mogą być poważniejsze niż niektórych innych rodzajów tej choroby. Wirus A(H3) wykryto w tym roku w 39. tygodniu, czyli wcześniej niż powinien zacząć się sezon grypy.

50 NOWYCH PRZYPADKÓW

— Pierwsze przypadki grypy na Litwie były rejestrowane w ostatnich dwóch tygodniach sierpnia. W ciągu ostatniego tygodnia zarejestrowano 50 nowych jej przypadków. Jeden został potwierdzony laboratoryjnie jako wirus A(H3). Nie wszystkie przypadki grypy są badane laboratoryjnie, więc być może przypadków grypy A(H3) jest więcej — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Daiva Razmuvienė, starsza specjalistka w Dziale Zarządzania Chorobami Zakaźnymi w Narodowym Centrum Zdrowia Publicznego.

Wirusy grypy dzielą się na trzy rodzaje: A, B i C. Pierwszy z nich, typ A, jest najbardziej patogenny. Wirusy grypy, w tym wirusy podtypu A(H3), mogą zmieniać się poprzez mutacje genetyczne. Jeśli pojawią się nowe warianty, których organizm jeszcze nie zna, może dojść do epidemii.

— Grypa typu A i B jest bardzo niebezpieczna, może spowodować poważne komplikacje, a nawet śmierć. Najwięcej przypadków śmiertelnych i poważnych komplikacji występuje właśnie po grypie typu A. Ta odmiana wirusa może więcej mutować, a to dla organizmu jest szczególnie niebezpieczne — zaznacza Daiva Razmuvienė.

Objawy i przebieg choroby grypy A(H3) może być poważniejszy niż niektórych innych odmian grypy. Objawy grypy typu A są podobne do symptomów charakterystycznych dla typu B — wysoka temperatura, silny kaszel, ból gardła, zmęczenie i bóle mięśni. Typ grypy można ustalić

25 września w klinikach Santaros w Wilnie wykryto pierwszy przypadek grypy A(H3).

Pierwsze przypadki grypy na Litwie były rejestrowane jeszcze w ostatnich dwóch tygodniach sierpnia **Fot. Marian Paluszkiewicz**

tylko laboratoryjnie. Może ona wpływać na drogi oddechowe i zwiększać podatność na inne infekcje bakteryjne lub wirusowe, powodując bakteryjne lub wirusowe zapalenie płuc. Jest to jedno z najpoważniejszych powikłań grypy.

Specjalistka przypomina, że najczęstsze powikłania grypy to zapalenie ucha środkowego oraz angina paciorkowcowa. Może ona także prowadzić do ciężkich powikłań i hospitalizacji z powodu pogrypowego zapalenia płuc, mięśnia sercowego, mózgu i opon mózgowych.

SZCZEPIENIA NAJSKUTECZNIEJSZYM SPOSOBEM OCHRONY

— Szczepienia są jednym z najskuteczniejszych sposobów ochrony przed grypą. Ponieważ wirus grypy szybko się zmienia, co roku szczepionka ma nieco inny skład. Jest on opracowywany w oparciu o nowe szczepy wirusa, które wywołują grypę w danym sezonie. Dlatego szczepić się należy co roku.

Pamiętajmy, że szczepionki przeciw grypie są bardzo skuteczne. Przede wszystkim chronią przed zachorowaniem i ewentualnymi powikłaniami, które mogą pojawić się po przebyciu infekcji — mówi Daiva Razmuvienė.

Chory na grypę staje się zakaźny od jednego dnia przed wystąpieniem objawów do 3–5 dni po ich ustąpieniu. Przebieg grypy u pacjentów może się różnić — wszystko zależy od indywidualnej odporności pacjenta. Jeśli u osoby zarażonej wirusem doszło wcześniej do kontaktu z tą samą odmianą wirusa, przebieg będzie łżejszy. W pierwszych dniach choroby można ją łatwo pomylić z przeziębieniem.

Na Litwie sezon grypowy rozpoczyna się przeważnie w 40. tygodniu roku i kończy w 20. tygodniu następnego roku. Wirus A(H3) wykryto w tym roku w 39. tygodniu, czyli wcześniej niż zwykle. ■

Rząd kontra nauczyciele: trwają negocjacje, strajk też

Justyna Giedrojc

We wtorek, 3 października, minister oświaty, nauki i sportu Gintautas Jakštas spotkał się z przedstawicielami Litewskiego Związku Zawodowego Pracowników Oświaty. Podczas spotkania nie doszło do porozumienia między resortem i strajkującymi.

— Pomimo, że przedstawiliśmy obniżone wymagania dotyczące podwyżek płac nauczycieli, liczby dzieci w klasach oraz godzin pracy, nie udało się dojść do porozumienia. Minister nadal twierdzi, że większych podwyżek niż te, które resort zaproponował wcześniej, nie będzie, a i inne nasze kompromisowe propozycje nie będą realizowane — opowiada „Kurierowi Wileńskiemu” Andrius Navickas, przewodniczący związku zawodowego organizującego strajk.

PROPOZYCJE KOMPROMISOWE

Przedtem Litewski Związek Zawodowy Pracowników Oświaty zabiegał o to, by wynagrodzenia nauczycieli wzrosły o 56 proc., teraz proponuje wzrost o 46 proc. Z kolei rząd sugeruje dwuetapowy wzrost wynagrodzeń — od stycznia 2024 r. o 10 proc., zaś od września 2024 r. o tyle, żeby miesięczna płaca zarobkowa nauczyciela stanowiła 130 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Obecnie kwota ta wynosi 95 proc.

Związek zawodowy wcześniej zabiegał, aby czas pracy zatrudnionego na pełny etat nauczyciela nie przekraczał 18 godzin kontaktowych tygodniowo. Propozycje kompromisowe przewidują, że wymiar godzin kontaktowych powinien wynosić maksymalnie 20 godzin.

Nauczyciele z całej Litwy nadal strajkują. Zainicjowana przez Litewski Związek Zawodowy Pracowników Oświaty ogólnokrajowa akcja rozpoczęła się 29 września. Udział w niej wzięło 3 tys. pedagogów z 185 placówek edukacyjnych.

WYCOFAŁ SIĘ Z NEGOCJACJI

28 września ministerstwo oświaty, nauki i sportu osiągnęło porozumienie z czterema związkami zawodowymi w sprawie ich żądań. Osiągnięto porozumienie z Litewskim Związkiem Zawodowym Oświaty i Nauki, Związkiem Zawodowym Oświaty i Nauki „Solidarumas”, Stowarzyszeniem Litewskich Związków Zawodowych Szkolnictwa Wyższego, Litewskim Związkiem Zawodowym „Sandrauga”. „Osiągnęliśmy porozumienie z czterema z pięciu związków zawodowych i będziemy nadal dążyć do podpisania umowy. Wszystkie strony podjęły kroki w kierunku konstruktywnego rozwiązania, za co jestem wdzięczny” — powiedział Gintautas Jakštas.

Jedynym związkiem zawodowym, który wycofał się z negocjacji i rozpoczął strajk jest Litewski

Związek Zawodowy Pracowników Oświaty. Samorząd Miasta Wilna wydał pozwolenie na strajk, zgodnie z którym do 28 października każdego dnia w protestach może wziąć udział do 2 tys. osób.

SPOTKANIE W RZESZY

Kolejne spotkanie strajkujących związkowców z szefem resortu oświaty, nauki i sportu miało miejsce wieczorem w środę, 4 października w gimnazjum w Rzeszy.

— Spotkamy się w Rzeszy na końcowym etapie naszego marszu do Wilna, gdzie planujemy być 5 października. Spodziewamy się, że ponowne negocjacje z ministrem przyniosą jakieś namacalne rezultaty — powiedział nam przed spotkaniem Andrius Navickas. ■

TVP
WILNO

■ Kilka tysięcy nauczycieli z całej Litwy nadal strajkuje Fot. Marian Paluszkiwicz

Sprawa generała Rupšysa: prywatne interesy wzięły górę

Antoni Radczenko

Głównodowodzący Litewskich Sił Zbrojnych gen. Valdemaras Rupšys został oskarżony o nepotyzm, ponieważ wynajmował mieszkanie na koszt państwa od własnego syna. To jest ewidentny konflikt interesów, uważa politolog Andrzej Puksztó.

Od 2021 r. gen. Valdemaras Rupšys, jak podał portal 15min.lt, wynajmował za państwowe pieniądze mieszkanie w Wilnie od własnego syna Dovydasas. Zgodnie z przepisami na wynajęcie lokum mieszkalnego wojskowy ma zagwarantowaną sumę o wysokości 445 euro. Generał oświadczył, że nie czuje się winny, ponieważ wszystko zrobił zgodnie z prawem. „Mam prawo do pieniędzy na mieszkanie. Mam prawo podpisać umowę. Mam prawo podpisać umowę z tym, który mi bardziej odpowiada. W tym również z synem, jeśli nie mieszka w tym mieszkaniu i płaci podatki. Wszystko” — cytuję wypowiedź generała portal.

FALA KRYTYKI

Wojskowy oświadczył, że generalnie wynajem mieszkania w stolicy kosztuje o wiele więcej. Podkreślając, że ma prawo do rekompensaty od państwa za wynajem, ponieważ nie posiada nieruchomości w Wilnie i okolicach. Posłowie Eugenijus Gentvilas oraz Jurgis Razma oświadczyli, że wojskowy złamał zasady etyki i pomylił interesy publiczne z prywatnymi. Przewodnicząca Sejmu Viktorija Čmilytė-Nielsen zaznaczyła, że działania generała muszą ocenić prezydent i odpowiednie instytucje. Po fali krytyki Rupšys zerwał umowę z synem. „Prezydent decyzję głównodowodzącego w sprawie wynajmu mieszkania od syna ocenia jako błąd” — czytamy w oświadczeniu ośrodka prezydenckiego. W dalszej części tekstu jest mowa, że po naprawieniu błędu generał powinien zająć się kwestiami związanymi z obroną państwa.

Minister ochrony kraju Arvydas Anušauskas zaznaczył, że generał

■ Po fali krytyki Rupšys zerwał umowę wynajmu mieszkania z synem **Fot. M. P.**

przyznał się do błędu, co jakby automatycznie zamyka sprawę. „Wojskowi nie są politykami. Dlatego politycy, którzy próbują polityzować sytuację... Sądzę, że wykorzystują sytuację dla rankingów i innych rzeczy wyborczych” — dodał szef resortu obrony.

PROBLEM SYSTEMOWY

Politolog Andrzej Puksztó z Uniwersytetu Witolda Wielkiego uważa, że w całym zająciu najbardziej ucierpiał wizerunek generała, ponieważ wobec osób na najwyższym szczeblu, do jakich należy obok prezydenta lub premiera, też głównodowodzący, są stosowane najwyższe standardy.

— Generalnie prawnie nic mu nie można zarzucić, bo nie istnieją odpowiednie regulacje. Tym niemniej w kontekście etycznym mamy do czynienia z konfliktem interesów. Interesy prywatne wzięły górę — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” politolog.

Ekspert ds. wojskowości Giedrimas Jeglinskis, w rozmowie z LRT, powiedział, że dostrzega winę państwa: „To jest problem systemowy. Czterogwiazdkowemu generałowi Litwa nie może zaoferować rezydencji, gdzie mógłby przyjąć wo-

dzów wojskowych innych państw, które będą broniły Litwy, gdy nastąpi dzień X”. Puksztó częściowo zgadza się z argumentacją Jeglinskasa, ale jego zdaniem głównodowodzący również mógł zrobić kilka kroków w tym kierunku.

— On powinien sam to zainicjować w porozumieniu z prezydentem i ministrem obrony. To leżało w jego kompetencji. Jako jedyny posiada cztery gwiazdki generalskie. Mając status generała szczególnego powinien być zatroszczyć się o uregulowanie tej kwestii — mówi politolog.

Oskarżenia o nepotyzm, uważa nasz rozmówca, nie będą miały wpływu na wizerunek generała poza granicami Litwy.

— Za granicą raczej nikt specjalnie tych wiadomości nie będzie wyłapywał. W przypadku naszych sojuszników chodzi bardziej o kompetencje strictly wojskowe. To jest bardziej sygnał dla własnego podwórka — podkreśla Puksztó.

Valdemaras Rupšys służy w Litewskich Siłach Zbrojnych od listopada 1990 r., kiedy złożył przysięgę oficerską. Generałem brygady został mianowany w 2016 r. Od 2019 r. pełni funkcję szefa obrony Litewskich Sił Zbrojnych. ■

Wilno przygotowuje się do płatności kartami bankowymi za bilety komunikacji miejskiej

Dobra wiadomość dla mieszkańców Wilna i turystów — już w 2024 r. będzie można używać zbliżeniowych kart bankowych do płacenia za bilety jednorazowe w transporcie publicznym w Wilnie.

Najbardziej niepopularne rodzaje biletów są również stopniowo wycofywane w celu poprawy przejrzystości i uproszczenia wyboru dla pasażerów.

PŁATNOŚĆ KARTĄ BANKOWĄ

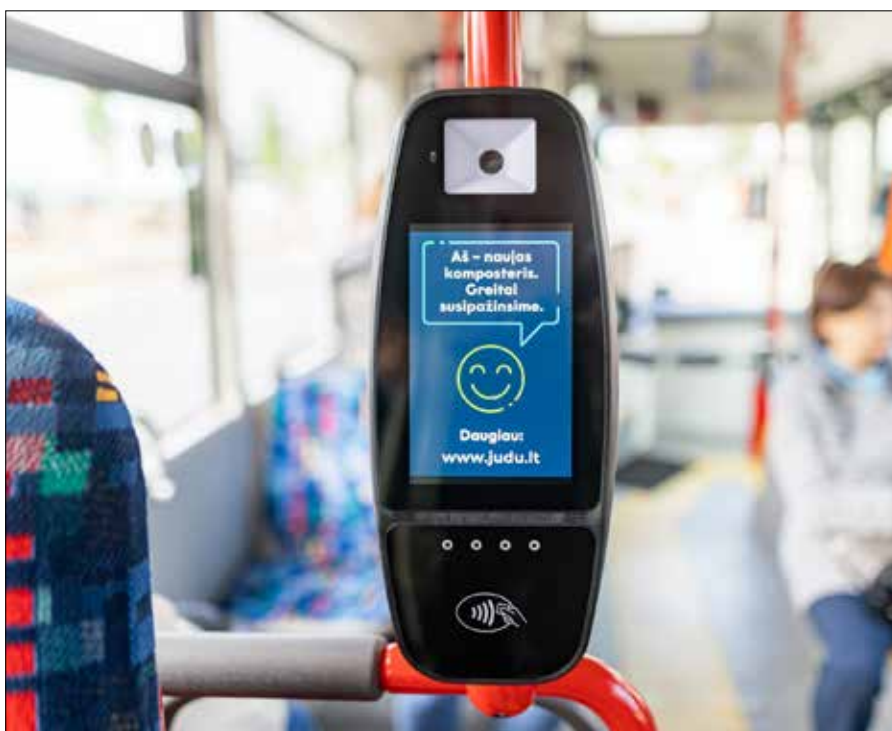
Bilety papierowe, obecnie sprzedawane przez kierowców, zostaną zastąpione pełnopłatnym 60-minutowym biletem elektronicznym (cena — 0,90 euro). Będzie on dostępny w kasowniku za pomocą zbliżeniowej karty bankowej. Bilety ze zniżką 80 proc. i 50 proc. będą dostępne za pomocą karty JUDU/karty Wilnianina oraz aplikacji mobilnych „m.Ticket” i „Trafi”.

Papierowe bilety jednorazowe będą dostępne do 1 września 2024 r. i będą ważne do 2027 r.

Zmiany te sprawią, że pasażerowie będą mogli łatwiej i wygodniej wybierać i płacić za bilety, zmniejszając obciążenie pracą kierowców i obciążenie administracyjne przewoźników.

PRAWIE NIEUŻYWANE RODZAJE BILETÓW ZOSTANĄ STOPNIOWO WYCOFANE

Aby zapewnić prostszy i wygodniejszy wybór biletów zarówno dla rzadkich, jak i regularnych użytkowników transportu publicznego, niepopularne bilety 5- i 10-dniowe, które stanowią mniej niż 1 proc. całkowitej sprzedaży biletów transportu publicznego, zostaną wycofane od 8 stycznia 2024 r. Znikną również najrzadziej kupowane bilety 180-dniowe (6-miesięczne) i 270-dniowe (9-miesięczne) (zarówno obejmujące dni robocze, jak i wszystkie dni). Te rodzaje biletów będzie

można zrealizować w ciągu 3 lat od daty zakupu.

Po tych zmianach nadal dostępne będą bilety krótkoterminowe 30- i 60-minutowe, 1- i 3-dniowe bilety terminowe oraz bilety długoterminowe 30-dniowe (1-miesięczne), 90-dniowe (3-miesięczne) i 365-dniowe (12-miesięczne), ważne we wszystkie dni tygodnia i tylko w dni robocze.

Zmiany te nie wpłyną na ceny biletów. Wszystkie bilety, z wyjątkiem jednorazowego biletu elektronicznego zakupionego za pomocą karty bankowej w kasowniku, będą podlegać obecnym zniżkom i ulgom.

Po zmianach zamiast obecnych 51 rodzajów biletów zostanie 30 głównych rodzajów biletów, a także wszystkie bilety specjalne: „Parkuj i jedź”, „Bilet ucznia szkoły początkowej”, specjalny bilet 12-miesięczny, bilet kontrolny i inne.

NOWA FUNKCJONALNOŚĆ POZWALA NA WYBÓR

Ponieważ od 27 maja br. nowe kasowniki w miejskim transporcie publicznym w Wilnie umożliwiają wybór biletu, który chcesz aktywować, od 31 grudnia 2023 r. zostaje odwołana możliwość uzupełnienia karty e-pieniędźmi. Ważne jest, aby pamiętać, że wpłacone środki nie znikną i można z nich będzie korzystać.

W starym systemie e-biletów pasażerowie transportu publicznego posiadający różne rodzaje biletów nie mieli możliwości wyboru biletu do aktywacji - system automatycznie wybierał najstarszy bilet, co często powodowało niedogodności. W związku z tym pasażerom zaproponowano alternatywę doładowania e-pieniędźmi karty JUDU/karty Wilnianina, które można wykorzystać do zakupu krótkoterminowych biletów 30- i 60-minutowych.

Fot. Saulius Žiūra

Wilno zatwierdza nowe ceny na paliwa stałe dla ogrzewających się samodzielnie

W związku z rynkowym spadkiem cen paliw stałych i innych, ustalono nowe ceny tych paliw dla mieszkańców stolicy w celu obliczenia rekompensaty za ogrzewanie.

„Analiza cen rynkowych przeprowadzona w sierpniu odnotowała największą zmianę w sprzedaży drewna opałowego mieszanego, ze znacznym spadkiem cen w porównaniu do ubiegłego roku. Po przeprowadzeniu analizy porównawczej cen paliw dostawców, uzyskaliśmy średnią cenę, która zostanie wykorzystana w nowym sezonie grzewczym do obliczenia rekompensaty za koszty ogrzewania domostw i ciepłej wody” — mówi Ieva Paberžienė, kierownik Wydziału Świadczeń Socjalnych Samorządu Miasta Wilna.

Nowe ceny paliw stałych i innych na nadchodzący sezon grzewczy, które są wykorzystywane do obliczania średniej rekompensaty za ogrzewanie domostw i ciepłą wodę, są następujące: cena mieszanego (łupanego) drewna opałowego za 1 metr sześcienny wynosi 62,64 euro, węgla - 0,35 euro za 1 kg, brykietów torfowych — 0,19 euro za 1 kg, skroplonego gazu w butlach — 1,46 euro za 1 kg, pelletu drzewnego — 0,30 euro za 1 kg.

Precyzując warunki udzielania pieniężnej pomocy socjalnej przewidziano również, że wyjątkowo pomoc może być przyznana, gdy posiadana

na prawach własności nieruchomości przekracza normatyw o nie więcej niż 10 procent.

Zaostrzono punkt dotyczący modernizacji (rekonstrukcji) budynku wielorodzinnego. Określono okoliczności i dokumenty, które należy przedstawić w Wydziale Świadczeń Socjalnych w przypadku, gdy właściciel mieszkania w budynku wielorodzinnym, uprawniony do otrzymania lub otrzymujący re-

kompensaty, nie uczestniczył lub odmówił udziału w spotkaniu omawiającym/podejmującym decyzję w sprawie projektu modernizacji (rekonstrukcji) i w wyniku tych działań projekt nie został rozpoczęty.

Dział Marketingu i Komunikacji, vrt@vilnius.lt

Niniejszy materiał powstał na zlecenie władz miasta Wilna.

Treść opłacona.

Zam. 2722

Kontrolę nad ukraińskim zbożem w pełni przejęła Litwa?

Od środy, 4 października, kontrola ukraińskiego zboża, które jedzie w tranzycie przez Litwę, zostaje przeniesiona z granicy ukraińsko-polskiej na teren Litwy, do portu w Kłajpedzie — przewiduje uzgodnienie zawarte pomiędzy resortami rolnictwa Litwy, Polski i Ukrainy.

„Port w Kłajpedzie jest gotowy do przejęcia kontroli nad ukraińskim zbożem” — oświadczył minister Kęstutis Navickas, komentując wtorkowe, 3 października, porozumienie w sprawie przeniesienia dotychczasowej kontroli zboża z Ukrainy, które jedzie w tranzycie

przez Litwę, z granicy ukraińsko-polskiej do litewskiego portu.

„Port w Kłajpedzie jest gotowy do przejęcia części ruchu tranzytowego i cieszę się, że współpraca transgraniczna w celu ułatwienia procedur przekraczania granicy zakończyła się sukcesem i jest korzystna dla Ukrainy” — powiedział Navickas, którego cytuje komunikat resortu. W ocenie ministra porozumienie, które osiągnęli szefowie resortów rolnictwa Litwy, Polski i Ukrainy, „to ważny krok naprzód i wielkie wsparcie dla Ukrainy, która bardzo potrzebuje skutecznych korytarzy solidarności”.

Navickas już podpisał deklarację, na mocy której Państwowa Służba Żywności i Weterynarii (VMVT) w pełni przejmuje państwową kontrolę nad zbożem przewożonym tranzytem przez Litwę.

Wiceminister resortu rolnictwa Vytenis Tomkus w rozmowie z radiem LRT powiedział jednak, że „samo porozumienie nie zmieni tempa transportu zboża od środy”. Wskazał, że „infrastruktura kolejowa wymaga poprawy i należy szukać funduszy europejskich, ponieważ obecna droga transportowania jest bardzo droga”.

Wilnoteka.lt

Katarzyna Parszuta: „Otrzymujemy ogromne wsparcie od widzów z Wileńszczyzny”

Rozmowa z piosenkarką, dyrygentką Katarzyną Parszutą o udziale w programie muzycznym „The Voice of Poland”.

Ilona Lewandowska: W ostatnich przesłuchaniach w ciemno w największym polskim programie muzycznym „The Voice of Poland” zyskała Pani uznanie zarówno publiczności jak i jury. Do drużyny zaprosił Panią jeden z jurorów, Marek Piekarczyk. Jak doszło do tego, że wzięła Pani udział w programie?

Katarzyna Parszuta: Propozycja udziału w programie pojawiła na początku lata i zaczęłam myśleć o niej bardzo poważnie. Wielu moich przyjaciół od dawna pytało, dlaczego się nie zgłaszam, zachęcało mnie i postanowiłam spróbować. Oczywiście dla mnie, jak również i dla innych muzyków z Wileńszczyzny ogromną inspiracją były ubiegłoroczne występy wykonawców z Litwy w tym programie. Oglądając ich wspaniałe występy postanowiłam, że zaryzykuję. Stres był niemały, bo nigdy nie występowałam na takiej scenie, razem z takimi muzykami, ale to było niewiarygodne doświadczenie.

Zdecydowała się Pani na utwór Hanki Ordonówny „Miłość Ci wszystko wybaczy”. Dlaczego wybrała Pani piosenkę tak odległą od stylów dominujących na scenie?

To był mój wybór i kiedy zaproponowałam go w programie, usłyszałam, że to super pomysł, bo nikt takich rzeczy nie śpiewa, o ile sobie sama zaakompaniuję. Bardzo dobrze czułam się w tym utworze, bo podobny repertuar wykonuję na co dzień.

Nie jest to Pani pierwsze doświadczenie z programem telewizyjnym. Już po raz drugi bierze Pani udział w programie TVP Wilno „Czas na przebój”. Na jakim etapie prac obecnie są przygotowania?

Nagrania będą się odbywać już 8–10 października. Wewnętrznie

Katarzyna Parszuta komponuje muzykę chóralną oraz pisze teksty piosenek
Fot. Facebook K. P.

trze przygotowania idą pełną parą. To wymaga bardzo wiele czasu, bo muszą powstać nowe aranżacje, nowe stylizacje, a to jest bardzo pracochłonne. Mamy jednak świetną ekipę, co pozwala iść do przodu.

Już 16 listopada zobaczymy Panią na scenie Domu Kultury Polskiej w Wilnie w koncercie „Głosy Nowej Ery”, w którym wystąpią również inni młodzi muzycy z Litwy. Czego możemy spodziewać się po tym koncercie?

To będzie bardzo ciekawe wydarzenie, inicjatorem i reżyserem koncertu jest Maestro Zbigniew Lewicki. Zgodnie z zapowiedziami ten koncert ma być nie tylko okazją do usłyszenia nowych głosów, ale także utworów, bo będziemy mieli okazję do zaprezentowania własnych kompozycji czy tekstów.

Tymczasem już w sobotę będzie można obejrzeć kolejny odcinek „The Voice of Poland” na antenie TVP Wilno. Jakiego wsparcia oczekuje Pani od wileńskiej widowni?

Oczywiście byłoby wspaniałe, gdyby jak najwięcej wilan przyjechało na nagranie programu do Warszawy, ale dla nas, bo w programie bierze udział również Kamila Jakubénaitė, ogromne znaczenie ma każde słowo wsparcia, sms czy wiadomości, a otrzymujemy ich naprawdę bardzo dużo. I to oczywiście bardzo nas cieszy. ■

Rozmawiała
Ilona Lewandowska

KRÓTKO O ARTYSTCE

Katarzyna Parszuta studiowała edukację artystyczną w zakresie sztuki muzycznej na lubelskim UMCS. W Centrum Kultury w Podbrodziu założyła chór dziecięco-młodzieżowy, zespół kameralny oraz studio piosenki dla wszystkich chętnych do muzykowania. Była finalistką programu „Czas na Przebój” w TVP Wilno. Komponuje muzykę chóralną oraz pisze teksty piosenek.

[Teatr bez granic]

XI MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL TEATRALNY

WILEŃSKIE SPOTKANIA SCENY POLSKIEJ

WILNO • TROKI • EJSZYSZKI • NOWA WILEJKA • MIEDNIKI • RUDOMINO

WILNO / 8-14.11.2023

www.teatrstudio.lt

Festiwal jest objęty honorowymi patronatami Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotra Glińskiego
J.E. Ambasadora Pełnomocnego i Nadzwyczajnego na Litwie Konstantego Radziwiłła

INFORMACJE / REZERWACJE - codziennie 10:00-17:00 ☎ +370 52333663 ☎ +370 65264613

Danuta Korkus: „Materialista w zawodzie nauczyciela się nie spełni”

Nauczyciel to zawód, który nie jest już tak poważany, jak jeszcze kilkanaście czy kilkadziesiąt lat temu. I chociaż o prestiżu czy wysokich wynagrodzeniach wiele się mówi, to ostatecznie wydarzenia potwierdzają, że zazwyczaj kończy się jedynie na słowach.

Justyna Giedrońc

5 października obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Nauczyciela. Z okazji tego święta o zmianach w systemie oświaty i sytuacji w szkołach, o tym, dlaczego zmieniło się społeczne postrzeganie zawodu pedagoga, opowiada Danuta Korkus, nauczyciel ekspert języka polskiego.

— Przede wszystkim brakuje prestiżu zawodu nauczyciela i z tym są związane absolutnie wszystkie inne kryteria. Myślę, że wyznacznikiem wartości naszego zawodu w społeczeństwie jest fakt, że Uniwersytet Edukologiczny, kiedyś Instytut Pedagogiczny, dzisiaj świeci pustkami. Po prostu młodzież nie podejmuje studiów nauczycielskich. Jest to bardzo niepokojący sygnał. Kiedy sama się ubiegałam o przyjęcie na studia polonistyczne w Instytucie Pedagogicznym, mieliśmy konkurs 5–6 osób na jedno miejsce — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Danuta Korkus.

ZMieniło się postrzeganie młodego człowieka

Rozmówczyni zaznacza, że zmieniły się czasy, zmieniło się postrzeganie młodego człowieka, pojawiły się hasła tolerancji.

— To wszystko jest bardzo piękne i mądre — musimy tolerować, musimy współdziałać w społeczeństwie. Pamiętajmy, szkołę stanowią trzy podmioty: uczeń, nauczyciel i rodzice (opiekunowie). Rodzice jednak zbyt często pozwalają na niezbyt etyczne uwagi i zachowanie się wobec nauczyciela i wobec szkoły. Uważam, że jest to związane z tym, że szkoła jako instytucja nie ma wysokiej rangi. Związane to jest z częstymi zmianami programów, kierunków nauczania. My, jako nauczyciele, po prostu

■ Danuta Korkus

nie zawsze nadążamy z opanowaniem zmian. Tym bardziej rodzice, którzy przed laty ukończyli szkołę. Na przykład starsze pokolenie czytało utwory Bolesława Prusa czy Elży Orzeszkowej w całości, a teraz ich dzieci poznają tylko fragmenty powieści — wyjaśnia pedagog.

REFORMA SZKOLNICTWA NASTĘPUJE ZE ZMIANĄ EKIPY RZĄDZĄCEJ

Podkreśla, że edukacja jest to dział życia społecznego, który się opiera na stałych, niezachwianych fundamentach.

— Ale powinien iść w parze z czasem, z rozwojem. Na Litwie, reforma szkolnictwa następuje wraz ze zmianą ekipy rządzącej. Każdy może zostać ministrem oświaty, trzeba tylko należeć do odpowiedniej koalicji. Odnosi się takie wrażenie, że pracujemy w systemie nauczania częściowo zapożyczonym ze Skandynawii, Austrii czy Włoch. Mamy kolazę — ciągle są dorzucane nowe pomysły edukacyjne. W oświacie nie może być takich częstych zmian, oświata musi być raczej konserwatywna.

13.>>

■ Zawód nauczyciela od początku jego istnienia jest traktowany jako pewnego rodzaju misja i powołanie

12.>>

No bo cóż można zmienić w gramatyce języka polskiego czy tabliczce mnożenia, przecież są to fundamenty niepodważalne. Zmienność w sposób dekonstruktywny wpływa na pracę szkoły. Brak ładu powoduje zdenerwowanie rodziców. Drugim powodem obciążenia pracy nauczyciela i ucznia są przeładowane programy. Nie wszyscy uczniowie są w stanie opanować materiał programowy. Wywołuje to przemęczenie i bierność ucznia, frustrację rodziców. Te nastroje przekładają się na nauczyciela, bo nauczyciel jest tym pierwszym ogniwem, łączącym rodzinę i szkołę — wyjaśnia Danuta Korkus.

Z powodu przeładowania programów nauczania szkoła na Litwie nie jest nastawiona na wyłonienie zalet, zdolności młodego człowieka, jego mocnych stron.

— Nasz system edukacyjny podkreśla niedostatki ucznia. Poza tym proces przetrzymywania młodego człowieka w szkole jest niemiłosiernie wydłużony, jeżeli chodzi o wiek. Moim zdaniem, uczeń powinien kończyć szkołę w wieku 16–17 lat — mówi pedagog z 40-letnim stażem.

ZMIANY W SZKOŁACH I PRESTIŻ ZAWODU

— Mamy piękne szkoły, bardzo często dobrze wyposażone. Mamy dostęp do różnych zdobyczy nowoczesnych technologii. To uatrakcyjnia życie w szkole. Z punktu widzenia nauczania języka polskiego muszę podkreślić, że mamy świetne podręczniki, najnowocześniejsze, w bardzo dobrym opracowaniu metodycznym i z doskonałym materiałem dydaktycznym. Przyjemnie się z tym pracuje i myślę, że młodzież też odnajduje dla siebie ciekawe tematy. No i mamy wspaniałą młodzież. Praca z którą uskrzydla — kontynuuje rozmówczyni.

Dodaje, że potrzebna jest stabilizacja: system edukacyjny, który nie będzie ulegał zmianie co pięć lat.

— Nie można eksperymentować na szkole, na uczniach, na młodzieży. Potrzebne jest wyższe wynagrodzenie. Żeby nauczyciel

Obecnie zawód nauczyciela nie jest już tak poważany, jak kilkanaście czy kilkadziesiąt lat temu

5 października uczniowie składają nauczycielom życzenia z okazji ich święta zawodowego

po godzinach pracy nie musiał dorabiać korepetycjami, pracować jako taksówkarz czy budowlaniec — podkreśla nauczyciel ekspert języka polskiego.

NAUCZYCIEL NIE MOŻE BYĆ OSOBĄ OBOJĘTNĄ

— Musi być bardzo empatyczny, zaangażowany społecznie. Uważam też, że bez romantycznego optymizmu nie da się pracować w szkole. Materialista w zawodzie nauczyciela się nie spełni. Nasz

zawód wymaga też ogromnego zaangażowania emocjonalnego, nakładu ogromnej pracy poza godzinami pracy. Życzyłabym, żeby każdy nauczyciel miał powód do dumny z wykonywania swego zawodu a społeczeństwo z większym szacunkiem i zrozumieniem postrzegało wychowawcę swoich dzieci — podsumowuje Danuta Korkus.

Fot. Marian Paluszkiwicz

Milionowe Wilno: fakt czy mit?

Wilno z milionem mieszkańców. Taką dyskusję zainicjował przewodniczący sejmowego Komitetu Przyszłości politolog Raimundas Lopata. Były mer stolicy Remigijus Šimašius uważa, że miasto ma potencjał do rozwoju, ale trzeba zaplanować, jak ten rozwój ma wyglądać.

Antoni Radczenko

Wilno jest największym miastem w krajach bałtyckich. Z danych na koniec 2022 r. wynika, że w stolicy naszego kraju mieszka 615 242 osoby. W Rydze odpowiednio — 605 802, a w Tallinie — 437 811. Poseł Raimundas Lopata uważa, że litewska stolica ma wszelkie predyspozycje do przyciągnięcia kolejnych 400 tys. mieszkańców.

MILIONOWA WIZJA

„Chciałoby się widzieć szerszy obraz. Wilno, jako milionowe miasto, ze wszystkimi pochodnymi konsekwencjami. Jako swoisty hub łączący kulturę, biznes, naukę i sztukę” — mówi Lopata podczas zorganizowanej przez Komitet Przyszłości dyskusji, która odbyła się w ubiegłym tygodniu. Zdaniem inicjatorów ma to być cykl spotkań. Na pierwszym temat omówiono z architektami. W następnych mają uczestniczyć socjologowie, ekonomiści, ekolodzy i kulturologowie.

Wiceminister środowiska Daiva Matusevičė, która uczestniczyła w spotkaniu, oświadczyła, że ministerstwo jest jak najbardziej za rozwojem miast. Podkreśliła, że sam plan rozwoju zależy od samorządu, społeczności lokalnej oraz odpowiednich specjalistów. Ministerstwo może tylko dać pewne narzędzia do realizacji pomysłu.

„W architekturze, w urbanistyce dobre rozwiązanie zawsze zależy od konkretnego miejsca. Od konkretnej wspólnoty. Będąc w centrali, w Wilnie, mając tylko ogólny plan kraju, to nigdy nie będzie do końca wiadomo, czego i jakich rozwiązań oczekują w poszczególnych miastach” — powiedział wiceminister.

„Chciałoby się widzieć szerszy obraz — Wilno, jako milionowe miasto” — mówi Raimundas Lopata. Fot. Džoja Gunda Barysaitė, Irs.lt

15 TYSIĘCY NOWYCH MIESZKAŃ

Z obliczeń architekta Łukasa Rekevičiausa, który również uczestniczył w dyskusji, wynika, że jeśli w ciągu 10 lat Wilno chciałoby zwiększyć liczbę mieszkańców do jednego miliona, to każdego roku musiałyby przybywać do stolicy minimum 30 tys. nowych mieszkańców, którzy potrzebowałiby średnio 15 tys. mieszkań. To oznacza, że miałyby powstać ok. nowych 75 osiedli.

„To trzeba bardzo wyraźnie sobie wyobrazić. Gdzie mają powstać nowe osiedla? To jest bardzo dobre pytanie. To można zrobić albo poprzez zagęszczanie budynkami już istniejących dzielnic, albo poprzez rozwijanie obrzeży miasta. Obecnie Wilno mocno się rozrosło na obrzeżach i jakość życia w mieście moim zdaniem jest raczej niezła. Wilno jest prawdzi-

wym miastem »15 minut«, gdzie, z wyjątkiem porannych i wieczornych korków, w ciągu tego czasu można dotrzeć do każdego punktu rowerem, samochodem lub pieszo, jeśli się znajduje w centrum. Trzeba mocno się zastanowić, być może sytuacja jest absolutnie normalna i nic nie trzeba więcej zmieniać? Musimy odpowiedzieć na podstawowe pytanie: w jakim celu robimy milionowe miasta?” — mówi architekt.

POTENCJAŁ I AMBICJE

Obecny radny stołecznego samorządu, były mer miasta Remigijus Šimašius sądzi, że Wilno ma potencjał na dalszy rozwój. Również w przypadku zwiększenia liczby mieszkańców.

— Warto mieć na uwadze strukturę geograficzną miasta.

14.>>

Nadal pozostaje dużo niezagospodarowanej przestrzeni pozakładowej, która może zostać wykorzystana do jakościowego życia. Dlatego nie mam żadnych wątpliwości, że do Wilna mogą przenieść się nowi mieszkańcy. Oczywiście, powinna być odnowiona i ulepszona infrastruktura. Mając na uwadze potencjał ekonomiczny Wilna, to bez dwóch zdań trzeba mieć ambicje do dalszego rozwoju. Pytanie, skąd mają przybyć ci nowi mieszkańcy? Nie może być takiej sytuacji, że jacykolwiek i skądkolwiek migranci na raz-dwa przyjeżdżają do nas. Jeśli to mają być migranci, to nie mogą to być ludzie przypadkowi. Gdy mówimy o mieszkańcach Litwy, to wtedy powstaje pytanie dotyczące polityki regionalnej. I czy takie rozwiązanie jest odpowiednie dla kraju. Tym niemniej przy rozumnym zarządzaniu nie mam tutaj żadnych wątpliwości, Wilno mogłoby mieć milion mieszkańców — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” polityk.

POPLAWY I MARKUCIE

Musi zostać, podkreśla rozmówca, przygotowany precyzyjny plan rozwoju miasta.

— Zgodnie ze wszystkimi kryteriami Wilno jest zaliczane do średniej wielkości miast Europy. Trzeba pamiętać, że miasta nie mogą pozostawać takie same przez dłuższy czas. Muszą albo rosnąć, albo kurczyć się. Oczywiście chciałoby się życzyć Wilnu wzrostu. Tylko rozrastanie się miasta może się odbywać na różne sposoby. Są też te złe i niech Bóg nas chroni od takiego wzrostu — mówi Šimašius.

Dodaje, że w samym Wilnie mamy dobre przykłady rozwoju dzielnic postindustrialnych.

— To są Popławy i Markucie. Popławy już nie są zapuszczoną przestrzenią po zakładach przemysłowych, jaką były przed 6–8 laty, tylko świetną częścią miasta, gdzie sporo ludzi mieszka i pracuje. Takie inicjatywy są bardzo korzystne dla mieszkańców, ponieważ przybliżają sektory usług i komercji. Znam minimum

Trzeba mocno się zastanowić, być może sytuacja jest absolutnie normalna i nic nie trzeba więcej zmieniać? Musimy odpowiedzieć na podstawowe pytanie: w jakim celu robimy milionowe miasta?” — mówi architekt.

5–6 miejsc w stolicy, gdzie mogą pojawić się takie nowe dzielnice. Natomiast nowych „perkunkiemisów” Wilno nie potrzebuje — tłumaczy swą wizję Remigijus Šimašius.

Zgodnie z danymi Departamentu Statystyki na 2022 r. najwięcej mieszkańców mieszka w stołecznej dzielnicy Werki — 53 767 osób. Na drugim miejscu są Żyrmuny (43 522), a na trzecim Poszylajcie (42 465). Nowa Wilejka znalazła się na czwartym miejscu z 41 352 osobami. Najmniej mieszkańców liczy Grzegorzewo. ■

TVP
WILNO

■ Remigijus Šimašius uważa, że Wilno ma potencjał do dalszego rozwoju Fot. Marian Paluszkiwicz

„Wileńszczyzna” w Hiszpanii

Ilona Lewandowska

Reprezentacyjny Polski Zespół Pieśni i Tańca „Wileńszczyzna” wystąpił podczas Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego w Lloret de Mar w Hiszpanii.

— Zostaliśmy zaproszeni do uczestnictwa w Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym w miejscowości Lloret de Mar, w Hiszpanii. Ta nowina bezmierne ucieszyła nasz zespół i zaczęliśmy starannie szykować program do przedstawienia naszej kultury w tym kraju. Wrzesień nie jest najłatwiejszym czasem na planowanie wyjazdów ze względu na to, że wielu naszych chórzystów ma w tym czasie szkołę czy studia, ale ten termin miał również bardzo dobre strony. Mieliśmy wspaniałą pogodę i doświadczyliśmy naprawdę wiele wrażeń, nie tylko muzycznych — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” Natalia Sosnowska, kierowniczka zespołu.

Pobyt w Hiszpanii rzeczywiście wywarł ogromne wrażenie na uczestnikach wyjazdu, stając się nie tylko okazją do dzielenia się własną kulturą, ale też do poznania niezwykle bogatego dorobku tej części Europy.

— Hiszpania mile nas powitała. Mieliśmy okazję nie tylko cieszyć się udziałem w festiwalu, ale także zapoznaliśmy się z najpiękniejszymi obiektami Barcelony. Zobaczyliśmy najbardziej znany kościół „Sagrada Família” uważany za główne osiągnięcie w twórczości Antoniego Gaudiego. Niezwykła architektura sanktuarium jest zachwycająca i przedstawia nam niby ogromny żywy organizm, w którym każda cząsteczka wyróżnia się swoim pięknem. Byliśmy także w znanym „Parku Güell”, który też jest owocem wyobraźni Gaudiego. Cudowne miejsce na spacer z czarującymi oko budynkami słynnego architekta. Z dzieł Gaudiego później odwiedziliśmy jeszcze nie mniej znany budynek mieszkalny „Casa Batlló”. W obliczu piękna, z którym zetknęliśmy się wewnątrz domu, dosłownie oniemieliśmy. Gaudí zaprojektował tam nawet detale wypo-

Pobyt w Hiszpanii stał się nie tylko okazją do dzielenia się własną kulturą, ale też do poznania niezwykle bogatego dorobku tej części Europy

sażenia wnętrz — meble, oświetlenie, żyrandole itp. Przez cały czas spędzony w Barcelonie cieszyliśmy się pięknem tego miasta i możliwością przebywania w nim. Festiwal, w którym wzięliśmy udział, także sprawił nam dużą przyjemność — mogliśmy przedstawić nasze tradycje i wystąpić na placu „Perre Torrent”. Po wizycie w Hiszpanii pozostały w naszej pamięci tylko najlepsze wrażenia i najcieplejsze wspomnienia — dzieli się wrażeniami z wyjazdu chórzystka Ariana Puncevičiūtė.

Natalia Sosnowska podkreśla, że zespół chętnie korzysta z możliwości udziału w międzynarodowych festiwalach, choć często wymaga to włączenia własnych środków finansowych.

— Niestety nie mamy sponsorów, którzy w całości chcieliby finansować takie wyjazdy. Oczywiście staramy się obniżyć ich koszty, w tym konkretnym przypadku bardzo wiele uwagi poświęciliśmy szukaniu tanich biletów lotniczych i rzeczywiście udało nam się zorganizować wyjazd tak, że jego koszty nie były zbyt duże i uczestnicy są bardzo zadowoleni z tego doświadczenia — opowiada.

Kierowniczka zespołu zauważa, że „Wileńszczyzna” podróżuje dużo, wykorzystując różne okazje.

— W tym roku nasi tancerze byli na podobnym festiwalu w Turcji, chór nie mógł wówczas wyjechać, gdyż byliśmy zaangażowani w przygotowania do Festiwalu „Kwiaty Polskie”. Zawsze bardzo chętnie odwiedzamy Polskę; w czasie wakacji na zaproszenie kierownika Zespołu Pieśni i Tańca „Warmia” pana Mariusza Krupińskiego występowaliśmy w olsztyńskim Amfiteatrze im. Czesława Niemena, odwiedziliśmy również Gdynię, na zaproszenie miasta Gdynia i Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej. Ceniemy także nasze podróże po Litwie. W sierpniu wystąpiliśmy w telszańskim rejonie w miasteczku Nevarėnai, które obchodziło jubileusz 770-lecia, byliśmy także obecni 15 sierpnia w Turgielach, gdzie nasz zespół wystąpił podczas koncertu po Mszy św. odpustowej z racji uroczystych obchodów Święta Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Istniejemy po to, by koncertować i daję nam to ogromną satysfakcję — mówi Natalia Sosnowska.

***

Migawki z hiszpańskiego wояжу „Wileńszczyzny” prezentujemy na str. 17.

Fot. Natalia Sosnowska

Jak prawidłowo zagospodarować odpady z ogrodu jesienią

Wielu właścicieli ogrodów czy działek co roku wiosną i jesienią pozbywa się suchych liści i gałęzi, paląc je na własnej posesji. Zanim jednak rozpalimy ognisko na działce czy w ogrodzie, warto sprawdzić, co mówią na ten temat przepisy.

W raporcie nadesłanym z Departamentu Ochrony Środowiska napisano, że według ekologów najwłaściwszym sposobem zagospodarowania odpadów z ogródków jest ich kompostowanie (z wyjątkiem sytuacji, w których kompostowanie prowadzi do rozprzestrzeniania się szkodników roślin). Jeśli kompostowanie nie jest możliwe, odpady powinny być wywożone do specjalnych składowisk odpadów zielonych, które znajdują się w każdym samorządzie. Obecnie na Litwie istnieją 53 takie miejsca. Kompostownie odpadów zielonych przyjmują następujące odpady ulegające biodegradacji: odpady z przycinania, opadłe liście, skoszoną trawę, kwiaty, chwasty, odpady owocowe i warzywne, korę drzew, opilki, wióry, odłamki, drobne gałęzie z przycinania drzew, krzewów.

PALIĆ ODPOWIEDZIALNIE

Jeśli jednak zdecydujesz się spalić liście, gałęzie lub inne odpady zielone, ważne jest, aby zrobić to prawidłowo.

Sucha trawa, trzcina, opadłe liście, słoma, pozostałości ogrodnicze i roślinne mogą być spalane na zewnątrz tylko wtedy, gdy są zebrane (zgrabione) w stopy w odległości do 30 m od budowli. Podczas spalania przez cały czas ktoś musi być obecny, a po jego zakończeniu tłący się ogień musi zostać ugaszony przez wypełnienie wodą, piaskiem itp.

Spalanie ściernisk, a także nieskoszonej i niezbranej trawy, trzciny, zbóż i innych upraw rolnych, a także niezbranych roślin drzewiastych jest zabronione, z wyjątkiem spalania dzikich roślin, zgodnie z planami zarządzania zatwierdzonymi zgodnie z procedurą określoną w ustawie o obszarach chronionych Republiki Litewskiej.

Spalanie wszelkich odpadów domowych, przemysłowych i innych razem (lub oddzielnie) zebranymi (zgrabionymi) roślinami lub ich częścią jest zabronione z wyjątkiem przypadków, gdy spalane drewno nie zostało poddane działaniu żadnych substancji chemicznych (farb, lakierów, klejów, substancji impregnujących itp.).

W celu uniknięcia śmierci drobnej fauny spalanie drewna bez układania w stopy jest zabronione, jeśli było ono układane w stopy dłużej niż tydzień przed spalaniem.

KARY ZA NARUSZENIE

Naruszenie wymogów ochrony środowiska poprzez wypalanie suchych traw, trzciny, zbóż, opadłych liści drzew, słomy, odpadów rolniczych i ogrodniczych podlega karze na podstawie art. 286 Kodeksu wykroczeń administracyjnych.

Spalanie opadłych liści drzew, suchej trawy, trzciny, słomy, odpadów rolniczych i ogrodniczych z naruszeniem wymogów ochrony środowiska

podlega karze grzywny w wysokości od 30 do 230 euro dla osób fizycznych oraz od 60 do 300 euro dla kierowników lub innych odpowiedzialnych osób prawnych.

Wypalanie ściernisk, nieskoszonej i niezgrabionej trawy, trzciny, zbóż i innych upraw rolnych podlega karze grzywny w wysokości od 50 do 300 euro w przypadku osób fizycznych oraz od 120 do 350 euro w przypadku osób zarządzających lub innych odpowiedzialnych osób prawnych.

Oceniane są również szkody środowiskowe. Właściciele, użytkownicy i zarządcy gruntów, którzy zauważą na swoim gruncie pożar trawy, ścierniska lub niezbranej (niezgrabionej) słomy, zobowiązani są do niezwłocznego powiadomienia o tym fakcie Głównego Centrum Powiadamiania Ratunkowego, dzwoniąc pod numer 112 i/lub Państwowej Straży Pożarnej, a jeżeli pożar zagraża najbliższemu lasowi – do nadleśnictwa właściwej jednostki organizacyjnej Lasów Państwowych. ■

Opr. Honorata Adamowicz

Kompostownie odpadów zielonych przyjmują odpady ulegające biodegradacji, np. odpady z przycinania, opadłe liście, skoszoną trawę, kwiaty, chwasty, drobne gałęzie z przycinania drzew itp. Fot. Marian Paluszkiewicz

Plaga wśród młodzieży: jak rozpoznać zatrucie substancjami odurzającymi

Honorata Adamowicz

Sięganie po substancje odurzające stało się plagą wśród młodzieży. Lekarze toksykologzy Oddziału Nadzoru nad Bezpieczeństwem Farmakoterapii i Informacji o Zatruciach Państwowej Służby Kontroli Leków przypominają o głównych objawach zatrucia alkoholem i lekami psychotropowymi.

— W tym roku, w okresie od stycznia do sierpnia, rozpoczęto 2 008 postępowań przygotowawczych w sprawie dysponowania substancjami odurzającymi (1 636 w analogicznym okresie ub. r.). 521 postępowań przygotowawczych w sprawie rozpowszechniania substancji odurzających (466 w analogicznym okresie ub. r.) — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” Ramūnas Matonis, kierownik działu ds. komunikacji w Departamencie Policji.

W 2023 r. lekarze toksykologzy z Państwowej Służby Kontroli Leków udzielili 32 konsultacji w związku z podejrzeniem zatrucia alkoholem i środkami psychotropowymi u nieletnich. Liczba konsultacji wzrosła w porównaniu z poprzednimi okresami.

— W 2022 r. policja zarejestrowała 150 nieletnich podejrzanych o popełnienie przestępstw związanych ze sprzedażą i przemytem środków odurzających i substancji psychotropowych, w 2021 r. — 185. W okresie od stycznia do sierpnia 2023 r. policja zarejestrowała 75 nieletnich podejrzanych o popełnienie przestępstw związanych ze sprzedażą i przemytem środków odurzających i substancji psychotropowych, w tym samym okresie w 2022 r. — 66 — zaznacza Matonis.

ZATRUCIE ALKOHOLEM

Toksykologzy zwracają uwagę, że objawy zatrucia substancjami psychotropowymi mogą być bardzo zróżnicowane. Zależy to od mechanizmu działania konkretnej substancji.

Objawy zatrucia substancjami psychotropowymi mogą być bardzo zróżnicowane. Zależy to od mechanizmu działania konkretnej substancji **Fot. Freepik.com**

SUBSTANCJE POBUDZAJĄCE

Spożycie pobudzającej substancji psychotropowej (np. kokainy, amfetaminy, metamfetaminy, ecstasy itp.) powoduje intensywne podniecenie, euforię, gadatliwość, niepokój, wysokie ciśnienie krwi, przyspieszone tętno, częste oddychanie, halucynacje, pocenie się, nudności, wymioty.

Używanie substancji psychotropowych o mieszanym działaniu (marihuana, syntetyczne kannabinoidy, nikotyna itp.) prowadzi do odprężenia, poczucia szczęścia, smutku, dezorientacji, zaburzeń czasoprzestrzennych, zaburzeń koncentracji i pamięci oraz trudności w formułowaniu myśli. Objawy zwykle się nasilają podczas stosowania substancji psychotropowych o działaniu depresyjnym (np. opiatów) i mogą skutkować obniżeniem świadomości i oddechu oraz zwężeniem źrenic. Osoba staje się ospała, ciśnienie krwi spada, tętno wzrasta, motoryka przewodu pokarmowego jest zahamowana, a mięśnie słabną. Jeśli zatrucie jest ciężkie, może wystąpić niewydolność oddechowa.

SUBSTANCJE HALUCYNOGENNE

Spożycie substancji psychotropowych o działaniu halucynogennym prowadzi do zaburzeń odbierania dźwięków i obrazów, zniekształcenia kształtów, kolorów i rozmiarów, nudności, wymiotów, strachu, silnych napadów lęku, uczucia utraty samokontroli, może wystąpić psychoza. Objawy te mogą nawrócić tydzień lub nawet kilka miesięcy po zażyciu tych substancji. Może również wystąpić przyspieszony puls, szybki oddech, podwyższone ciśnienie krwi, niewielki wzrost temperatury ciała, pocenie się i dreszcze. Rozmiar źrenic może się zmieniać, częściej występują rozszerzone źrenice, może wzrosnąć aktywność i mogą wystąpić drgawki.

***

Chcąc zasięgnąć konsultacji, o każdej porze doby można zwrócić się bezpośrednio do Oddziału Nadzoru nad Bezpieczeństwem Farmakoterapii i Informacji o Zatruciach Państwowej Służby Kontroli Leków: tel. 85 236 20 52.

O Klubie Historycznym Rok1863.pl „Dla krzewienia wiedzy i patriotyzmu”

„Nawet »wielka« historia ma zupełnie inny wymiar, jeżeli oglądamy ją z naszej lokalnej perspektywy” — mówi Romuald Sadowski, prezes Klubu Historycznego Rok1863.pl (Ujny, pow. kielecki), z którym rozmawiamy o działalności klubu, akcji „dla Litwy.pl”, nieszablonych lekcjach historii i odznaczeniu „In Memoria Gloria Victis”.

Leszek Wątróbski: Wasz Klub Historyczny powołany został do życia w roku 2016...

Romuald Sadowski: ...pierwotnie jako organizacja nieformalna. Dziś funkcjonuje jako stowarzyszenie zwykłe. Klub skupia osoby i organizacje, dla których historia Polski stanowi pasję i którzy poświęcają się dla krzewienia wiedzy i patriotyzmu.

Jak doszło do jego powstania?

Trudno mi znaleźć punkt przełomowy, mam z tym lekki kłopot... Co prawda Klub Historyczny Rok1863.pl, nazwał się właśnie w ten sposób dopiero w roku 2016. Ale różne działania były podejmowane dużo, dużo wcześniej. Choćby akcja „dlaLitwy.pl” prowadzona w latach 2010 i 2011, której celem było zgromadzenie polskich książek i dostarczenie ich do polskich szkół na Litwie. Dzięki zaangażowaniu wielu osób udało się zebrać kilka ton książek. Zapoczątkował ją jeden telefon. Zadzwoił do mnie kolega, Polak, mieszkaniec Wilna. I opowiedział historjkę, jak to będąc w Polsce, na jednym z leśnych parkingów natknął się na wyrzucone do rowu polskie książki. „U nas to jest potrzebne” — powiedział mi wtedy. Zabrałem je więc na Litwę!

Akcja „dlaLitwy.pl” zdecydowanie się powiodła...

Drugim takim punktem przełomowym była przypadkowa rozmowa w Skandynawii. Znajomy podał mi norweski artykuł na temat generała Aleksandra Waligórskiego. I zapytał: „czy wiesz coś więcej o nim, bo urodził się nieopodal miejsca, w którym mieszkasz?”. Nie wiedziałem! Nie miałem o nim żadnego pojęcia! Podobnie nikt

z moich sąsiadów też o tym fakcie nic nie wiedział. I znów udało się skrzyknąć grupę osób, które własnymi siłami i przy niewielkim zaangażowaniu finansowym postawiły na lokalnym cmentarzu obelisk upamiętniający tego wielkiego Polaka. Gen. Waligórski zmarł w Paryżu i pochowany został w bezimiennej mogile. Ten symboliczny obelisk, w miejscu jego urodzenia, jest więc jak najbardziej „na miejscu”. To od tego wydarzenia datujemy powstanie naszego klubu.

Jakie cele stawia przed sobą Klub Historyczny Rok1863.pl?

Jest ich sześć. A są to: organizacja imprez, edukacja, wsparcie pasjonatów, opieka nad miejscami pamięci, badania historyczne i tworzenie Izby Pamięci Powstania Styczniowego.

Romuald Sadowski, prezes Klubu Historycznego Rok1863.pl

21.>>

■ Podczas Marszu Polskości w Wilnie

20.>>

W zasadzie każda z tych działalności wymaga sporego zaangażowania czasowego i materialnego.

Najczęściej te aktywności się przenikają i uzupełniają. Ich wspólnym mianownikiem jest bez wątpienia czas, którego — mam wrażenie — jest ciągły niedosyt.

A spotkania z młodzieżą?

Są to głównie spotkania o kontekście historycznym, związanym z historią lokalną albo, nieco szerzej, z historią Powstania Styczniowego. Młodzi ludzie zamiast czytać o heroicznej postawie przodków mają możliwość wziąć w ręce autentyczną szablę, zobaczyć i dotknąć prawdziwej broni czarnoprochowej czy w końcu samemu przebrać się w XIX-wieczny strój i choćby na chwilę stać się powstańcem.

Prowadzimy zajęcia szkolne, nieszablonowe lekcje historii. Zajęcia odbywają się zarówno w szkołach jak i w terenie. Uruchomiliśmy edukacyjną trasę rowerową: www.trop1863.pl. Organizujemy rajdy piesze i pikniki edukacyjno-historyczne. W kwestii edukacji historycznej przyświeca nam nadrzędne przekonanie, że nawet „wielka” historia ma zupełnie inny wymiar, jeżeli oglądamy ją z naszej lokalnej perspektywy. Dlatego szczególnie chętnie opowiadamy o drobnych choćby epizodach, ale związanych z naszą „małą Ojczyzną”. Jak na przykład wielka i niespełniona miłość Kazimierza Pułaskiego.

Wasz klub nadaje swoim członkom odznaczenie „In Memoria Gloria Victis”...

Odnaczenie to nadajemy osobom, które swoimi działaniami przyczyniają się do propagowania i kultywowania pamięci o historii Polski, a w szczególności historii powstań z lat 1794, 1830/31, 1848 oraz 1863/64. Jest też formą uznania kierowaną przez pasjonatów do pasjonatów. Odnaczenie IMGV może otrzymać jedynie osoba fizyczna, tylko jeden raz w życiu. Do jego otrzymania niezbędna jest rekomendacja człowieka wcześniej uhonorowanego tym odznaczeniem. Każde nasze odznaczenie ma niepowtarzalny numer. Odnaczenie nawiązuje

■ Członkowie klubu z wizytą w Muzeum Powstania Styczniowego w Podbrzeziu

kształtem do orderu wojennego Virtuti Militari, zwieńczonego podwójnym wieńcem dębowym, symbolizującym męstwo. Na awersie od trójpolowego herbu odchodzą promienie słoneczne symbolizujące chwałę. Łaciński napis „in memoria gloria victis” nawołuje do wiecznej pamięci dla chwały zwyciężonych, lecz nie pokonanych. Na rewersie umieszczono daty czterech polskich zrywów narodowowyzwoleńczych: insurekcji kościuszkowskiej, powstania listopadowego, Wiosny Ludów i Powstania Styczniowego.

22.>> ■ Krzyż „In Memoria Gloria Victis”

■ Delegacja klubu podczas składania kwiatów pod pomnikiem Ludwika Narbutta w Dubiczach na Litwie

21.>>

Łacińska sentencja „dum docemur discimus” przypomina o tym, że „ucząc innych uczymy się sami”. Idea tego pamiątkowego krzyża oparta jest na „koleżeńskim” uznaniu i wsparciu działań oraz rozmaitych aktywności podejmowanych przez pasjonatów historii. Z jednej strony proste zasady przyznawania, ale z drugiej: niekoniunkturalne, apolityczne i wolne od wszelkich nacisków. Głównym celem funkcjonowania tego wyróżnienia jest potrzeba „zauważania” tych wszystkich, którzy poświęcają się krzewieniu wiedzy o historii Polski, niezależnie od wszystkiego.

Kto dostał już Wasze odznaczenie?

Od samego początku, czyli od roku 2020, takich osób jest niespełna setka. To od wyróżnionych zależy, czy chcą się pochwalić wyróżnieniem, więc nie publikujemy listy. Czy wśród wyróżnionych są tzw. „znane nazwiska”? To szczególnie istotne. Nie jest naszym celem popularność w jej współczesnym wydaniu. Są za to nazwiska, przed którymi my chylimy czoła! My i całe nasze środowisko. Co ciekawe, wśród wyróżnionych są też Polacy z Białorusi, Litwy, Ukrainy i... Rosji. W tym ostatnim przypadku są to potomkowie zesłańców, a ich aktywność jest obciążona szczególnym ryzykiem. Ale tylko w takim gronie to wyróżnienie ma sens i ma wartość. I co najważniejsze, w tym zacnym gronie są też całkiem młodzi ludzie, których aktywność już została zauważona. To dobry prognostyk...

Czym jeszcze zajmuje się Wasz klub?

Prowadzimy badania historyczne bazujące na archiwalnych dokumentach i ustnych przekazach. Wyniki badań publikujemy w czasopiśmie, mediach społecznościowych i w formie zwartych książek. Kolejny nasz projekt to „Srebrna seria”. Jego idea jest dość prosta: jako stowarzyszenie finansujemy publikację niskonakładowych książek o tematyce historycznej, opracowanych przez pasjonatów. Organizujemy

Z córką, podczas obchodów 160. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego w Chęcinach koło Kielc

dystrybucję i planujemy kolejne wydawnictwa. Właśnie ukazała się pierwsza książka „Srebrnej serii” pt. „Śladami ks. Brzóska” autorstwa Mirosława Chmielewskiego. Nakład rozszedł się w krótkim czasie, więc już pracujemy nad kolejną pozycją. I wreszcie, od dawna zresztą, jesteśmy w trakcie budowy wspomnianej wcześniej Izby Pamięci Powstania Styczniowego. Gromadzimy eksponaty z różnych dziedzin i obszarów. Cały czas budujemy bibliotekę powstańczą, gromadzimy

przedmioty z zakresu militariów, części umundurowania, falerystyki, filatelistyki, deltiologii, malarstwa, grafiki i innych dziedzin.

Czego można Waszemu klubowi życzyć?

To proste: chcielibyśmy na swojej drodze spotkać jak najwięcej ciekawych ludzi... Reszta przyjdzie sama.

Tego więc Wam życzę. ■

Rozmawiał Leszek Wątróbski

Fot. archiwum pryw.
Romualda Sadowskiego

CO NIECO O UJNACH

Ujny, w których to właśnie powstał Klub Historyczny Rok1863.pl, to wieś w Polsce, położona w województwie świętokrzyskim, w powiecie kieleckim, w gminie Pierzchnica. Leży w otulinie Cisowsko-Orłowińskiego Parku Krajobrazowego. Przez teren wsi Ujny przebiega Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo. Przy świetlicy wiejskiej jest ulokowane miejsce obsługi rowerzystów (MOR). Pierwsza wzmianka o wsi Ujny (Hujne) pochodzi z 1413 r. Należała wówczas do Klemensa Jelitko herbu Jelita, fundatora kościoła parafialnego w Łukowej koło Chęcina. W roku 1579, zgodnie z zapisem w księgach poborowych, właścicielem był Stanisław Borka. W 1783 r. właścicielem wsi zapisanej jako Ujny, położonej wówczas w powiecie wiślickim w województwie sandomierskim był stolnik Leon Kochanowski herbu Ślepowron. W okresie Królestwa Kongresowego wieś i folwark, powiat kielecki, gmina Szczecno, parafia Pierzchnica. W 1827 r. było 14 domów i 93 mieszkańców.

W dniu 21 września 1863 w Ujnych miała miejsce potyczka Powstania Styczniowego. Kolejne starcia powstańców z wojskami carskimi miały tu miejsce 4 listopada i 9 grudnia 1863 r. oraz 21 grudnia 1863 r.

Polska Scena Muzyczna na Litwie
przedstawia

SPEKTAKL MUZYCZNY DLA DZIECI

ŻELAZNY WILK

CZYLI LEGENDA O POWSTANIU WILNA

11 PAŹDZIERNIKA / 10:00 / 12:00

DOM KULTURY POLSKIEJ W WILNIE

BILETY DOSTĘPNE NA WWW.POLSAKASCENA.LT

REZERWACJA BILETÓW GRUPOWYCH: INFO@POLSAKASCENA.LT LUB TELEFONICZNIE **868627991**

POLSKA SCENA MUZYCZNA
NA LITWIE

KUPNO

Najdrożej na Litwie kupujemy lasy (dojrzałe, młode, na drewno, poręby), ziemię i zagrody. Tel. 8 651 39 039

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. 8 686 03 070

Kupię mieszkanie. Może być bez remontu. Proponować różne warianty. Tel. 8 683 73159

W konkurencyjnych cenach skupujemy samochody. Załatwiamy dokumenty. Wasz samochód – nasza troska. Tel. 8 602 05 044

Skupujemy samochody w dowolnym stanie. Załatwiamy dokumenty. Rozliczamy się na miejscu. Tel. 8 611 33 626

Kupujemy działki pod budowę w Wilnie i rejonie wileńskim. Wykonujemy projekty. Szybkie rozliczenie. Tel. 8 606 01 125

Kupujemy ziemię, las, suchy las. Cięcia sanitarne. Rozliczamy się od razu. Tel. 8 606 01 125

Kupię samochód terenowy (lit. visureigis). Tel. 8 688 56 717

Kupię dokumenty (wniosek) na działkę ziemi niepodlegającej zwrotowi. Rozliczamy się od razu. Tel. 8 692 88 088

USŁUGI

Wywóz śmieci. Transport ładunków. Profesjonalny zespół wykona prace wyburzeniowe. Tel. 8 678 003 83; 8 679 46 521

Usługi cmentarne. Montaż pomników, nagrobków, płyta nagrobkowa – grobowce. Renowacja mogił, układanie kostki brukowej, wypełnienie kruszonym ka-

mieniem i inne prace. www.gravas.lt, Vilnius, tel. 8 670 06 868

Pokrycie dachowe, naprawa. Dostawa materiału. Gwarancja pracy. Niedrogo i jakościowo. Tel. 8 606 97 218

Remontujemy pokrycia dachowe, fasady. Wieloletnie doświadczenie. Tanio kompletujemy materiały, udzielamy gwarancji. Tel. 8 677 34 202

Wykonujemy prace wysokiej jakości i w terminie: architektura krajobrazu, układanie kostki brukowej. Doświadczenie 10 lat. Wilno. Tel. 8 684 30 018

KUPIJEMY LASY
DOJRZAŁE, MŁODE,
NA DREWNO, PORĘBY,
ZIEMIĘ, ZAGRODY W
CAŁEJ LITWIE 8 676 41155

UAB „Krekenavos agrofirma”
SKUPIJEMY BYDŁO
KROWY, CIELICE, BYKI
WEDŁUG WAGI RZEZNEJ BĄDŹ ŻYWEJ
WAŻY, PŁACI OD RAZU, TRANSPORTUJE
TEL. (8 620) 61179

NAPRAWIAMY
• telewizory (LCD, plazmowe)
• komputery • monitory
• kamery wideo
• cyfrowe aparaty fotograficzne
• wieże muzyczne i inną aparaturę
dźwiękową
• telefony komórkowe, radiotelefony
• mikrofalówki, odkurzacze.
Wykonujemy skomplikowany remont.
Udzielamy gwarancji.
Vilnius, ul. Kauno 34
tel. 8 655 22234
www.taisykla.com

TOWARY ELEKTRONICZNE:
• Anteny • Odbiorniki
• Sygnalizacji • Pulpity
• Narzędzia • Przewody
• Głośniki dźwiękowe
• Akumulatory
www.taisykla.com
tel. 8 52 33 46 70

Smykofonia
Dom Kultury Polskiej w Wilnie
Koncert dla rodzin wraz z melomaluszkami (dzieci 0-5 lat)
Sala teatralna - 7 października 11:00 / 15:00
„O Panu Tamburynie i jego rodzinie”
Bilety w cenie 5 EUR do nabycia w DKP, pokój 203
Projekt finansowany ze środków Ambasady Rzeczypospolitej w ramach konkursu Polacy i Polonia za granicą 2023.

KURIER WILEŃSKI
PRENUMERATA 2023
na kolejny miesiąc oraz do końca br. trwa do 28 dnia każdego miesiąca

WYDANIE CODZIENNE (indeks 0044)	1 mies. – 8,00 €
	3 mies. – 22,00 €
	6 mies. – 43,00 €
WYDANIE CODZIENNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, EMERYTÓW (indeks 0227)	1 mies. – 7,00 €
	3 mies. – 20,00 €
	6 mies. – 39,00 €
WYDANIE MAGAZYNOWE (indeks 0172)	1 mies. – 3,00 €
	3 mies. – 8,50 €
	6 mies. – 17,00 €

„Kurier Wileński” można zaprenumerować:
w każdym urzędzie pocztowym (Lietuvos paštas);
drogą elektroniczną – www.prenumeruok.lt
Zasięgnąć informacji można pod nr tel. (8-5) 212 30 40
Birbynių g. 4A, LT-02121 Vilnius,
kolport@kurierwilenski.lt, www.kurierwilenski.lt

TVP WILNO	
7.00	S. anim. „Miś Uszatek”
7.05	Ugotuj nam bajkę
7.25, 17.35	S. anim. „Stacyjkowo”
7.35	Pożyteczni.pl
8.00	Info Wilno
8.15	Studio Wilno
8.35	Polonia 24
9.00	Wojciech Cejrowski - bosko przez świat
9.25	S. „Sześć siostr”
10.30	Na tropie przypraw
10.55	Gra słów
11.20	Tygiel
11.40	Wędrowiec Polski
12.10	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.35	S. „Leśniczówka”
13.00	Info Wilno
13.05	wojsko-polskie.pl
13.25	Weterynarze z sercem
13.55	Szansa na sukces
14.45	S. „Komisariat”
15.05	Słownik polsko@polski
15.35	Dobre historie
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Klan”
16.45	S. „Barwy szczęścia”
17.10	Ugotuj nam bajkę
17.25	Czytanie przed spaniem
17.45	Egzamin z życia
18.30	Niezłomni polskich kresów
19.00	Info Wilno
19.15	Studio Wilno
19.40	S. „M jak miłość”
20.30	Wiadomości
21.00	Polskie Biesiady
22.45	Informacje kulturalne
23.00	S. „Komisja morderstw”
23.45	Info Wilno
00.00	Studio Wilno
LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Dzień dobry, Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	

8.30	Wiadomości
9.00	S. „Soko Leipzig”
9.45, 23.50	S. „Komisarz Rex”
10.35	S. „Prowincjonalna komisarz”
11.30	S. „Diagnoza Betty”
12.15	Litewscy olimpijczycy
12.30	Kto i dlaczego?
13.00	Przyjazna Litwa.
14.00	15.00, 16.00
	Wiadomości
16.15	S. „Zaklinacze koni”
17.00	S. „Obietnica”
18.00	Kto i dlaczego?
18.30	Ważna godzina
19.30	Bitwa na czerpaki
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	Urodzeni tego samego dnia
22.30	Wiadomości Rowerowe
23.00	S. „Okno”

LRT PLUS	
6.00	Filmy anim.
7.00	Pani chłopka
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00	S. „MacGyver”
11.00	Szeszkiņa 20
12.00	Wiadomości
13.20	Panna chłopka
14.30	S. „Płomień”
15.30	S. „I odpuść nam nasze winy”
16.30	Dobry wieczór, Litwo
18.30	Wiadomości
19.30	KK2
20.00	Całuję. Ruta
21.00	S. „Poważne sprawy”
21.30	Wiadomości
22.30	„33” dramat
01.00	S. „MacGyver”

LRT PLUS	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	1000 cudów świata
7.00	Kto i dlaczego?
7.30	Bracia i siostry
8.30	Menora
9.00	Dzień dobry Litwo
11.30	Nasza rosyjska ulica
12.00	Życie na wsi jest

	dobre.
12.30	„Dalej od miasta”
13.00	Zacznij od siebie
13.30	Żyjmy jak można czyścić
14.00	Żyję w świecie iluzji
14.30	„Projekt Daphne” film dok.
15.30	S. „Służyć i bronić”
16.30	Dzień dobry Litwo
18.30	Książkowe szczury
19.00	Więcej niż nauczyciel
19.30	„Lina Kaiużyte. Złote ruchy” film dok.
20.30	S. dok. „Siła sportu”
21.00	Euroliga na LRT
21.15	Koszykarska Euroliga. „Virtus Segafredo”- „Žalgiris”
23.30	Notatki przyrodnika

00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)

3	
6.00	Seriale anim.
7.45	S. „Czy pamiętasz mnie?”
8.55	S. „W wirze miłości”
10.00	S. „Barrister Babu”
11.00	S. „Miłość za witryną”
12.00	S. „Zranione serce”
14.00	S. „Dziedzictwo ojca”
15.00	S. anim.
16.00	TV 3 wiadomości
16.30	TV Pomoc
18.30	TV3 wiadomości
19.30	„Gliny”
20.30	S. „Kobiety kłamią lepiej”
21.00	S. „Zakochani”
21.30	Wieczorne wiadomości TV3
22.30	„Czas porachunków” dramat
00.50	S. „Bosch”

BTW	
6.00	S. „Ślepa strefa”
7.00, 13.30	Zasady mojej kuchni
9.25, 15.55	S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.35	S. „CSI. Miami”
11.35	S. „Mentalista”
12.30	S. „Ślepa strefa”
14.50	S. „Policja wodna”
17.00	Dzień info
17.30	S. „Mentalista”
18.30	S. „CSI. Miami”
19.30	S. „Seal Team”
20.30	„Ale numer!”
21.00	„World War Z” thriller
23.20	„Teoria wielkiego podrywu” thriller

rytas tv	
5.30, 13.00	Nowy dzień
6.30	S. „Jasnowidz”
7.30	Moje miejsce
8.00	S. „Tajemnice”
9.00, 19.00	S. „Historia jednego przestępstwa”
10.00	S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
11.00, 21.25	S. „Cyganećka Lala. Powrót”
12.00	O przyjemnościach łaźni
12.30	Życie w biznesie
14.00, 0.30	S. „Ślad”
15.00	S. „Jasnowidz”
16.00, 18.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	Litwa na żywo
17.00	S. dok. „Drogi marynarskie... W porcie koszykarskim”
18.20	Sport. Pogoda
18.30, 23.00	Anatomia mieszkania
20.00, 22.30	Reporter
20.40	Sport. Pogoda
20.50	S. „Jasnowidz”
22.50	Sport. Pogoda
23.30	S. „Ślady mordercy”

5.40	S. „S.W.A.T.”
------	---------------

7.25	S. „Cobra 11”
8.30	„Magazynowe wojny”
9.00	„Zwiadowca przeszłości”
9.30	S. „Współczesna rodzina”
10.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00	S. „Rezydenci”
12.00	S. „Sługa narodu”
12.30	„Gwiazdy lombardu”
13.00	„Totalna rozgrywka”
14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „S.W.A.T.”
18.00	S. „Simpsonowie”
19.00	S. „Rezydenci”
20.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00	„Niezgoda” film fab.
23.55	S. „Elementary”
00.55	S. „Policjanci”

1	
6.00	S. „Kadin”
7.00, 17.00	„Rodzinne melodramaty”
8.00	S. „Zakazany owoc”
9.00	S. „Czerwony pokój”
10.00	S. „Cudowny Doktor”
11.00	S. „Bez domu nie jest dobrze”
12.00	S. „Dr House”
13.00, 20.00	S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Niezapomniany”
15.00	S. „Anupamaa”
15.30	S. „Bądź ze mną”
16.00	„Zamieńmy się żonami”
18.00	S. „Niezapomniany”
19.00	S. „Dr House”
21.00	S. „Rocco Schiavone”
23.10	S. „Alex Hugo”
01.05	S. „Jednostka do zadań specjalnych”

TVP 1	
6.05	S. „Dziedzictwo”
7.00, 17.40	Audycje Komitetów Wyborczych
7.30	Audycje

referendalne	krótkom.	TVP.INFO	kulturalne"	niedokończone"
8.00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze	12.00 S. „Rodzina Kanderów"	6.35, 11.00 Serwis Info Poranek	12.45 „Klasztorne smaki według Remigiusza Rączki"	12.25 „Myśląc Ojczyzna"
8.30 „Dobre historie"	13.10 „TYM bardziej" film dok.	7.40 „Rodzina i praca"	13.15 S. „Blondynka"	12.35 „Przyroda i ludzie"
9.00 Wiadomości	14.10 Film odk.	7.50 „Jak oni kłamią"	14.00 „Arrasów dzieje osobliwe"	13.00 Otwarcie Muzeum "Pamięć i Tożsamość" im św. Jana Pawła II
9.10 „Kwadrans polityczny"	15.20 „Scena muzyczna"	8.10 „Jedziemy"	14.30 „Było, nie minęło"	16.00 Muzyczne chwile
9.25 „Informacje kulturalne"	16.15, 23.35 „Informacje kulturalne"	8.50 „Agrobiznes"	14.55 „Był taki dzień"	16.20 „Szkaplerz - znak Maryi" reportaż
9.40 S. „Ranczo"	16.45 „Wenecja" dramat	9.00 „Jedziemy dalej"	15.00 „Kosa. Opowieść o Karolu Pniaku" film dok.	16.50 „Ma się rozumieć"
10.40 S. „Komisarz Alex"	18.55 „Wędrowiec Polski"	9.20 „Minęła 8."	15.53 „Made in USSR" film dok.	17.00 Informacje dnia
11.35 S. „Ojciec Mateusz"	19.35 „Kabaret Starszych Panów"	10.10 „Minęła 9."	16.45 „Giganci historii"	17.10 „Z wędką nad wodę w Polskę i świat"
12.25 S. „Korona królów. Jagiellonowie"	21.00 „Śmierć na Nilu" film krymin.	10.40 Plan dnia	17.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie"	17.35 „Regał"
13.00 Wiadomości		11.30 Serwis Info Dzień	18.00 S. „Bodo"	18.00 Modlitwa w Sanktuarium św. Józefa w obronie życia poczętego w Kaliszu
13.10 „Agrobiznes"	7.00 „Polonia 24"	13.00 Info Raport	19.00 S. „Pogranicze w ogniu"	20.25 „Akademia pro-life"
13.35 „Magazyn Rolniczy"	7.30 „Słownik polsko@polski"	14.20 Info Kultura	19.55 „Przypadek Polski. Polityka i idee"	20.30 S. anim.
13.50 „Śpiew miłości: mała z apką" film dok.	8.00 „Prywatne życie zwierząt"	14.30 Serwis Info Dzień	20.30 „Archiwum zimnej wojny"	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
15.00 S. „Złoty chłopak"	8.30 „Pytanie na śniadanie" (11.35 „Panorama")	16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)	21.10 S. „Matki, żony i kochanki"	21.20 Modlitwa różańcowa
16.00 Wiadomości	12.10 „Nad Niemnem"	18.00 „Teleexpress"	22.00 „Nazywam się Beljung. Mikołaj Beljung" film dok.	21.50 „Głos Polski"
16.15 Audycje referendalne	12.30, 17.30 S. „Barwy szczęścia"	18.15 „Teleexpress Extra"	23.00 S. „Falszerze. Powrót sfory"	22.00 Apel Jasnogórski
16.30 „Gra słów. Krzyżówka"	13.00 Wiadomości	18.30 „O co chodzi"	23.55 „Złoty pociąg" film dok.	22.20 Informacje dnia
16.55 S. „Dziedzictwo"	13.15 S. „Blondynka"	19.00 Panorama		23.00 S. „Przygody pana Michała"
18.00 „Teleexpress"	15.20 „Tacy byliśmy"	19.20 „Za czy przeciw"		23.30 „Od Wiednia do Budapesztu - Wiedeń" gala operetkowa
18.20 „Jaka to melodia?"	16.00 Wiadomości	19.55, 22.40 Serwis Info Wieczór		00.40 „Miasto umarłych. Wileński cmentarz na Rossie" reportaż
18.55 S. „Klan"	16.20 S. anim. „Miś Uszatek"	20.20 „Jak oni kłamią"	7.00 „Był taki dzień"	
19.25 S. „Leśniczówka"	16.40 S. anim. „Dziwne przygody Koziołka Matołka"	20.30 Wiadomości	7.03 „Informacje kulturalne"	
20.00 „Jeden z dziesięciu"	17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie."	21.00 Gość Wiadomości	7.15 S. „Pogranicze w ogniu"	7.00 Fani czterech kółek
20.30 Wiadomości	18.00 Teleexpress	21.15 „Minęła 20."	8.15 „Był taki dzień"	9.00, 19.00 Jak to jest zrobione?
21.15 „ALARM!"	18.20 „Stacja Innowacja"	22.00 „W otwarte karty"	8.20 „Okrasa łamie przepisy"	10.00 Skarby z szopy
21.35 S. „Ojciec Mateusz"	18.45 „Polacy Światu"	22.50 „W tyle wizji"	8.45 „Ukryte skarby"	10.30 Walka o bagaż
22.30 „Sprawa dla reportera"	18.55 „W obiektywie Polonii"	23.00 „W tyle wizji Extra"	9.05 „Wojna Polska 1939.Dzień po dniu"	11.00, 20.00, 22.00 Łowcy staroci: renowacje
23.35 „Magazyn śledczy Anity Gargas"	19.10 „Wilnoteka"	23.50 „Jak oni kłamią"	9.25 „Flesz historii extra"	12.00 Łowcy staroci
	19.30 „Informacje kulturalne"	00.00 Info Wieczór	9.30 „Spór o historię"	14.00 Dom na piaskach
8.00 „Muzyczne poranki"	19.45 „Czym żyje świat"	00.35 „W akcji"	10.05 „Wojna w eterze"	17.00 Skarby z szopy
8.45 „Księga Przestrzeni"	20.05 „Gra słów. Krzyżówka"		10.10 „Był taki dzień"	18.00 Łowcy staroci
9.25 „Którędy po sztukę"	20.30 Wiadomości	7.00 „Był taki dzień"	10.15 S. „Maszyna zmian"	19.30 Jak to działa?
9.40 „Przez łyż do szczęścia" dramat	21.20 S. „Krucjata. Prawo serii"	7.03 „Informacje kulturalne"	10.40 „Fajna Polska"	21.00 Van Go
11.25 „Co mówią lekarze" film	23.05 „Polonia 24"	7.15 S. „Pogranicze w ogniu"	11.35 S. dok. „Wszystkie kolory świata"	21.30, 23.00 Dom na piaskach
	23.35 „Audycja"	8.15 „Był taki dzień"	12.30 „Informacje kulturalne"	

TVP WILNO	
7.00 S. anim. „Miś Uszatek”	7.05 Ugotuj nam bajkę
7.25, 17.35 S. anim. „Stacyjkowo”	7.35 Pożyteczni.pl
8.00 Info Wilno	8.15 Studio Wilno
8.35 Polonia 24	9.00 Wojciech Cejrowski - bosko przez świat
9.25 S. „Sześć sióstr”	10.30 Na tropie przypraw
10.55 Gra słów	11.20 Tygiel
11.40 Wędrowiec Polski	12.10 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.35 S. „Leśniczówka”	13.00 Info Wilno
13.05 wojsko-polskie.pl	13.25 Weterynarze z sercem
13.55 Szansa na sukces	14.45 S. „Komisariat”
15.05 Słownik polsko@polski	15.35 Dobre historie
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego	16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”	17.10 Ugotuj nam bajkę
17.25 Czytanie przed spaniem	17.45 Egzamin z życia
18.30 Niezłomni polskich kresów	19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno	19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Wiadomości	21.00 Polskie Biesiady
22.45 Informacje kulturalne	23.00 S. „Komisja morderstw”
23.45 Info Wilno	00.00 Studio Wilno
LRT TV	
6.00 Hymn Republiki Litewskiej	6.02 Dzień dobry, Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	

8.30 Wiadomości	9.00 S. „Soko Leipzig”
9.45, 23.45 S. „Komisarz Rex”	10.35 S. „Prowincjonalna komisarz”
11.30 S. „Diagnoza Betty”	12.15 Litewscy olimpijczycy
12.30 Kto i dlaczego?	13.00 Przyjazna Litwa.
14.00 15.00, 16.00 Wiadomości	16.15 S. „Zaklinacze koni”
17.00 S. „Obietnica”	18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina	19.30 Bitwa na czerpaki
20.30 Panorama	21.00 Temat dnia
21.30 Urodzeni tego samego dnia	22.30 Wiadomości Rowerowe
23.00 S. „Okno”	

	
6.00 Filmy anim.	7.00 Pani chłopka
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”	10.00 S. „MacGyver”
11.00 Szeszki na 20	12.00 Wiadomości
13.20 Panna chłopka	14.30 S. „Płomień”
15.30 S. „I odpuść nam nasze winy”	16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości	19.30 KK2
20.00 Całuję. Ruta	21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości	22.30 „33” dramat
01.00 S. „MacGyver”	

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki Litewskiej	6.05 1000 cudów świata
7.00 Kto i dlaczego?	7.30 Bracia i siostry
8.30 Menora	9.00 Dzień dobry Litwo
11.30 Nasza rosyjska ulica	12.00 Życie na wsi jest

12.30 „Dalej od miasta”	13.00 Zaczynaj od siebie
13.30 Żyjmy jak można czyścić	14.00 Żyję w świecie iluzji
14.30 „Projekt Daphne” film dok.	15.30 S. „Służyć i bronić”
16.30 Dzień dobry Litwo	18.30 Książkowe szczury
19.00 Więcej niż nauczyciel	19.30 „Lina Kaiużyte. Złote ruchy” film dok.

20.30 S. dok. „Siła sportu”	21.00 Euroliga na LRT
21.15 Koszykarska Euroliga. „Virtus Segafredo”- „Žalgiris”	23.30 Notatki przyrodnika
00.00 Wiadomości DW (ros.)	00.15 Dziś na świecie (ros.)

6.00, 15.00 Serial anim.	7.45 S. „Czy pamiętasz mnie?”
8.55 S. „W wirze miłości”	10.00 S. „Barrister Babu”
11.00 S. „Miłość za wityrą”	12.00 S. „Zranione serce”
14.00 S. „Dziedzictwo ojca”	16.00 TV 3 wiadomości
16.30 TV Pomoc	18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Gliny”	20.30 S. „Kobiety kłamią lepiej”
21.00 S. „Zakochani”	21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.30 „Czas porachunków” dramat	00.50 S. „Bosch”

6.00 S. „Ślepa strefa”	7.00, 13.30 Zasady mojej kuchni
9.25, 15.55 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”	10.35 S. „CSI. Miami”
11.35 S. „Mentalista”	12.30 S. „Ślepa strefa”
14.50 S. „Policja wodna”	17.00 Dzień info
17.30 S. „Mentalista”	18.30 S. „CSI. Miami”
19.30 S. „Seal Team”	20.30 „Ale numer!”
21.00 „World War Z” thriller	23.20 „Teoria wielkiego podrywu” thriller

5.30, 13.00 Nowy dzień	6.30 S. „Jasnowidz”
7.30 Moje miejsce	8.00 S. „Tajemnice”
9.00, 19.00 S. „Historia jednego przestępstwa”	10.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
11.00, 21.25 S. „Cyganeczka Lala. Powrót”	12.00 O przyjemnościach łażni
12.30 Życie w biznesie	14.00, 0.30 S. „Ślad”
15.00 S. „Jasnowidz”	16.00, 18.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda	16.30 Litwa na żywo
17.00 S. dok. „Drogi marynarskie... W porcie koszykarskim”	18.20 Sport. Pogoda
18.30, 23.00 Anatomia mieszkania	20.00, 22.30 Reporter
20.40 Sport. Pogoda	20.50 S. „Jasnowidz”
22.50 Sport. Pogoda	23.30 S. „Ślady mordercy”

5.40, 16.00 S. „S.W.A.T.”	7.25, 14.00 S. „Cobra 11”
8.30 „Magazynowe wojny”	9.00 „Zwiadowca

przeszłości”	9.30 S. „Współczesna rodzina”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”	11.00 S. „Rezydenci”
12.00 S. „Sługa narodu”	12.30 „Gwiżdzy lombardu”
13.00 „Totalna rozgrywka”	15.00 S. „CSI. NY”
18.00 S. „Simpsonowie”	19.00 S. „Rezydenci”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”	21.00 „Niezgoda” film fab.
23.55 S. „Elementary”	00.55 S. „Policjanci”

6.00 S. „Kadin”	7.00, 17.00 „Rodzinne melodramaty”
8.00 S. „Zakazany owoc”	9.00 S. „Czerwony pokój”
10.00 S. „Cudowny Doktor”	11.00 S. „Bez domu nie jest dobrze”
12.00 S. „Dr House”	13.00, 20.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Niezapomniany”	15.00 S. „Anupamaa”
15.30 S. „Bądź ze mną”	16.00 „Zamieńmy się żonami”
18.00 S. „Niezapomniany”	19.00 S. „Dr House”
21.00 S. „Rocco Schiavone”	23.10 S. „Alex Hugo”
01.05 S. „Jednostka do zadań specjalnych”	

6.05 S. „Dziedzictwo”	7.00, 17.40 Audycje Komitetów Wyborczych
7.30 Audycje referendalne	8.00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
8.30 „Dobre historie”	

9.00 Wiadomości	artystka niezależna	Poranek	Remigiusza Rączki	12.35 „Przyroda i ludzie”
9.10 „Kwadran polityczny”	film odk.	7.40 „Rodzina i praca”	13.15 S. „Blondynka”	13.00 Otwarcie Muzeum „Pamięć i Tożsamość” im św. Jana Pawła II
9.25 „Informacje kulturalne”	15.20 „Scena muzyczna”	7.50 „Jak oni kłamią”	14.00 „Arrasów dzieje osobliwe”	16.00 Muzyczne chwile
9.40 S. „Ranczo”	16.15, 23.35 „Informacje kulturalne”	8.10 „Jedziemy”	14.30 „Było, nie minęło”	16.20 „Szkaplerz - znak Maryi” reportaż
10.40 S. „Komisarz Alex”	16.45 „Wenecja” dramat	8.50 „Agrobiznes”	14.55 „Był taki dzień”	16.50 „Ma się rozumieć”
11.35 S. „Ojciec Mateusz”	18.55 „Wędrowiec Polski”	9.00 „Jedziemy dalej”	15.00 „Kosa. Opowieść o Karolu Pniaku” film dok.	17.00 Informacje dnia
12.25 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	19.35 „Kabaret Starszych Panów”	9.20 „Minęła 8.”	15.50 „Był taki dzień”	17.10 „Z wędką nad wodę w Polskę i świat”
13.00 Wiadomości	21.00 „Śmierć na Nilu” film krymin.	10.10 „Minęła 9.”	15.53 „Made in USSR” film dok.	17.35 „Regał”
13.10 „Agrobiznes”		10.40 Plan dnia	16.45 „Giganci historii”	18.00 Modlitwa w Sanktuarium św. Józefa w obronie życia poczętego w Kaliszu
13.35 „Magazyn Rolniczy”	7.00, 23.05 „Polonia 24”	11.30 Serwis Info Dzień	17.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	20.25 „Akademia pro-life”
13.50 „Śpiew miłości: mała z apką” film dok.	7.30 „Słownik polsko@polski”	13.00 Info Raport	18.00 S. „Bodo”	20.30 S. anim.
15.00 S. „Złoty chłopak”	8.00 „Prywatne życie zwierząt”	14.20 Info Kultura	19.00 S. „Pogranicze w ogniu”	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
16.00 Wiadomości	8.30 „Pytanie na śniadanie” (11.35 „Panorama”)	14.30 Serwis Info Dzień	19.55 „Przypadek Polski. Polityka i idee”	21.20 Modlitwa różańcowa
16.15 Audycje referendalne	12.10 „Nad Niemnem”	16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)	20.30 „Archiwum zimnej wojny”	21.50 „Głos Polski”
16.30 „Gra słów. Krzyżówka”	12.30, 17.30 S. „Barwy szczęścia”	18.00 „Teleexpress”	21.10 S. „Matki, żony i kochanki”	22.00 Apel Jasnogórski
16.55 S. „Dziedzictwo”	13.00 Wiadomości	18.15 „Teleexpress Extra”	22.00 „Nazywam się Beljung. Mikołaj Beljung” film dok.	22.20 Informacje dnia
18.00 „Teleexpress”	13.15 S. „Blondynka”	18.30 „O co chodzi”	23.00 S. „Fatszerze. Powrót sfory”	23.00 S. „Przygody pana Michała”
18.20 „Jaka to melodia?”	15.20 „Tacy byliśmy”	19.00 Panorama	23.55 „Złoty pociąg” film dok.	23.30 „Od Wiednia do Budapesztu - Wiedeń” gala operetkowa
18.55 S. „Klan”	16.00 Wiadomości	19.20 „Za czy przeciw”		00.40 Reportaż
19.25 S. „Leśniczówka”	16.20 S. anim. „Miś Uszatek”	19.55, 22.40 Serwis Info Wieczór	6.00 Msza Święta z udziałem nowych kardynałów i Kolegium Kardynałów (pow.)	
20.00 „Jeden z dziesięciu”	16.40 S. anim. „Dziwne przygody Koziołka Matołka”	20.20 „Jak oni kłamią”	7.00 Muzyczne chwile	7.00 Fani czterech kótek
20.30 Wiadomości	17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie.”	20.30 Wiadomości	7.50, 10.45 Święty na każdy dzień	9.00 Jak to jest zrobione?
21.15 „ALARM!”	18.00 Teleexpress	21.00 Gość Wiadomości	8.00 „Po stronie prawdy”	10.00 Skarby z szopy
21.35 S. „Ojciec Mateusz”	18.20 „Stacja Innowacja”	21.15 „Minęła 20.”	8.55 „Poczet Wielkich Polaków”	10.30 Walka o bagaż
22.30 „Sprawa dla reportera”	18.45 „Polacy Światu”	22.00 „W otwarte karty”	9.00 Informacje dnia	11.00 Łowcy staroci: renowacje
23.35 „Magazyn śledczy Anity Gargas”	18.55 „W obiektywie Polonii”	22.50 „W tyle wizji”	9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia”	12.00 Łowcy staroci
	19.10 „Wilnoteka”	23.30 „W tyle wizji Extra”	9.35 „Słowo życia”	14.00 Dom na piaskach
8.00 „Muzyczne poranki”	19.30 „Informacje kulturalne”	23.50 „Jak oni kłamią”	9.40 „Śladami s. Heleny Majewskiej” reportaż	17.00 Skarby z szopy
8.45 „Księga Przestrzemi”	19.45 „Czym żyje świat”	00.00 Info Wieczór	10.00 „Na zdrowie”	18.00 Łowcy staroci
9.25 „Którędy po sztuce”	20.05 „Gra słów. Krzyżówka”	00.35 „W akcji”	10.20 S. anim.	19.00 Jak to jest zrobione?
9.40 „Przez łyż do szczęścia” dramat	20.30 Wiadomości		10.50 Muzyczne chwile	19.30 Jak to działa?
11.25 „Co mówią lekarze” film krótkom.	21.20 S. „Krucjata. Prawo serii”	7.00 „Był taki dzień”	11.00 Informacje dnia	20.00 Łowcy staroci: renowacje
12.00 S. „Rodzina Kanderów’	23.35 „Audycja”	7.03 „Informacje kulturalne”	11.15 „Rozmowy niedokończone”	21.00 Van Go
13.10 „TYM bardziej” film dok.		7.15 S. „Pogranicze w ogniu”	12.25 „Myśląc Ojczyzna”	21.30 Dom na piaskach
14.10 „Ursula von Rydingsvard:	6.35, 11.00 Serwis Info	8.15 „Był taki dzień”		22.00 Łowcy staroci: renowacje
		8.20 „Okrasa łamie przepisy”		23.00 Dom na piaskach
		8.45 „Ukryte skarby”		
		9.05 „Wojna Polska 1939. Dzień po dniu”		
		9.25 „Flesz historii extra”		
		9.30 „Spór o historię”		
		10.05 „Wojna w eterze”		
		10.10 „Był taki dzień”		
		10.15 S. „Maszyna zmian”		
		10.40 „Fajna Polska”		
		11.35 S. dok. „Wszystkie kolory świata”		
		12.30 „Informacje kulturalne”		
		12.45 „Klasztorne smaki według		

TVP WILNO	
7.00	Info Wilno
7.15	Studio Wilno
7.35	Polonia 24
8.00	Rok w ogrodzie
8.30	S. „Dom”
10.10	Zagadki zwierzozromadki
10.20	S. „Magiczne drzewo”
10.50	S. „Samochodzik i templariusze”
11.25	S. „Imbir i Cytryna”
11.50	S. „Plebania”
12.35	Piękno, zgłoś się!
13.00	Wojciech Cejrowski - boso przez świat
13.25	Giganci historii
14.10	Fajna Polska
15.05	Va Banque
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Ojciec Mateusz”
17.00	Niezłomni polskich Kresów
17.40	Nowe spojrzenie
18.05	S. „Defekt”
19.00	Info Wilno
19.15	Evangeliarz Litewski
19.25	Tygiel
19.45	Kamperem po Południu
20.00	Polacy to wiedzą!
20.30	Wiadomości
21.00	The Voice of Poland
23.15	Informacje kulturalne
23.30	S. „Ranczo”
LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Legandy. Dziś i na zawsze
7.00	Weranda
7.30	Bitwa na czerpaki
8.30	Nie mam tylu lat
9.00	Dzień dobry, Litwo
9.30	Wiadomości
12.00	S. dok. „Wydry z Uptown”
12.55	S. dok. „Tajemnice z góry”
13.40	S. „Sztuka zbrodni”

15.30	Wiadomości
15.45	Koncert życzeń
17.30	Kuchnia Beaty
18.30	Wiadomości
19.00	Zwariowani na punkcie kół
19.30	Styl
20.30	Panorama
21.00	Kocham Litwę
22.15	„Mój nieznajomy” dramat
00.15	„Obcy” film fantasy
	
6.00	Filmy anim.
8.25	„Dogtarian. Psi muszkietier” film anim.
10.15	„Alvin i wiewiórki” film fab.
12.05	„Córka prezydenta” film fab.
14.15	„Parasol bezpieczeństwa” komedia
16.05	„Nowi miastowi” komedia
17.55	W świecie zwierząt
18.30	Wiadomości
19.30	„Kosmiczny mecz: Nowa era” film anim.
21.50	„Oda do radości” komedia
23.50	„Spontaniczni” komedia
LRT PLUS	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	„Pole bitwy”
6.30	Weranda
7.00	Ciepłe spotkania
7.55	Złoty umysł
9.00	Zacznij od siebie
9.30	Żyjmy jak można czyściej
10.00	Co dobrego, sąsiedzie?
10.30	Białoruska Pogoń
11.00	Jesteśmy z Ukrainy
11.30	Nasza rosyjska ulica
12.00	Śniadanie u sąsiada
12.30	W sercu Litwin
13.30	Zupa naukowa
14.00	Euromaxx

14.30	Odblaski
15.00	„Uwaga! Szukamy sztuki”
15.30	Perspektywa
16.00	Książkowe szczyry
16.30	Żyję w świecie iluzji
17.00	S. dok. „Ikony architektury”
18.00	„Dąb sceniczny”
18.50	Niezapomniane Wilno
19.00	Legandy. Dziś i na zawsze
20.00	To jest kino
20.30	Panorama
21.00	„Hiszpański romans” komedia
22.30	„Zło nie istnieje” dramat
	
6.00	Seriale anim.
9.00	„Na zdrowie”
9.30	„Historie sukcesów”
10.00	„Droga żywności”
10.30	„Smacznie aż strach”
11.00	„Pięciogwiazdkowe mieszkanie”
11.30	„Wezwijmy lekarza!”
12.00	„Wróżby Kotryny”
12.30	S. dok. „Kosmos”
13.30	„Skarbonka” komedia
15.20	„Miasto cienia” film fab.
17.15	„W 80 dni dookoła świata” komedia
18.30	Wiadomości TV3
19.30	„galvOK”
22.00	„Spancer” dramat
00.30	„Sin City 2: Damulka warta grzechu” thriller
	
6.15	S. dok. „Przyjacieli na całe życie”
6.50	„Ekspedycje Steve’a Backshalla”
8.00	„Ale numer!”
9.00	„Mania chomikowania”
10.00	„Ekspedycje Steve’a

Backshalla”	
11.10	„Wyścig przez świat”
12.30	„Mania chomikowania”
13.30	„Osobowości narodowe pracy”
14.35	„Bitwa ekstraszansów”
17.00	Mistrzostwa LKL. „7bet-Lietkabelis”- „Gargždai”
19.30	„Głos Litwy”
22.00	„Dawne rytuały” western
23.55	Wrestling
	
6.00	S. „Tajemnice”
8.00	W cieniu mężczyzn
8.30	Po litewsku
9.00	S. „Jasnowidz”
10.00	O przyjemnościach łaźni
10.30	Czyste miasta
11.00	Moje miejsce
11.30	Anatomia mieszkania
12.00, 23.00	S. „Nieoczekiwana sprawiedliwość”
14.00	S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
16.00	Wiadomości
16.30	Litewskie szkoły
17.00	Pierwszy raz. 60+
17.30	Życie w biznesie
18.00	Wiadomości
18.30	Bushido ring
19.00	S. „Jasnowidz”
20.00	Wiadomości
20.30	S. „Żywi”
22.30	Wiadomości
	
6.05	„Gwiazdy lombardu”
6.30	„Nagi instynkt przetrwania”
7.25	„Mężczyźni z gór”
8.30	„Piekielna droga”
9.30	„Przewodnik budowlany”
10.00	„Jestem rajdowcem”
10.30	„Gazas dugnas”
11.00	„Kultura odpadów”
11.30	S. dok. „Dzika Tajlandia”

12.40	„Karpaty. Królestwo drapieżników” film dok.
13.55	„Przetrwanie”
16.00	„Magazynowe wojny”
18.00	„Gwiazdy lombardu”
19.00	„Najlepsi kierowcy ciężarówek”
20.00	S. dok. „Zadanie: przeżyć”
21.00	Wiadomości”
22.30	„Adrenalina” dramat
23.45	„Czarne bractwo” dramat
	
6.15	„Program XXI w.”
6.50	„Świat ogrodników”
8.10	S. „Jednostka do zadań specjalnych”
10.30	S. „Śledztwa siostry Bonifacji”
11.30	„Rolnik szuka żony”
12.30	„Młodzi o 10 lat”
13.30	S. dok. „Świat ogrodników”
14.45	„Zamieśmy się żonami”
15.45	S. „Niewinni”
17.45	S. „Yargi”
18.45	S. „Morderstwa w górach”
19.45	S. „Kapitan Kain”
21.00	S. „Vera”
22.55	„Gloria” dramat
01.55	S. „Zanim umrzemy”
	
6.50	„Balans bieli”
7.35	Audycje Komitetów Wyborczych
8.00	Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Boskiej na Jasnej Górze
8.40	„Rok w ogrodzie”
9.05	„Rok w ogrodzie Extra”
9.20	„wojsko-polskie.pl”
9.45	„Pełnosprawni”
10.15, 17.25	Audycje

referendalne	film dok.	Wieczór weekend	większa niż życie"	16.25 Święty na każdy dzień
10.40 Siatkówka mężczyzn. Polska - Holandia	19.10 „Pod znakiem Wenus” film fab.	19.30 „Kobięcym okiem”	20.50 Fotohistorie - Portret własny”	16.30 „Wierzę w Boga”
13.20 „Piękna Angelika” film przygodowy	21.00 „Slumdog. Milioner z ulicy” dramat	20.00 „Między słowami”	21.20 S. „Dziewczyny ze Lwowa”	16.50 Muzyczne chwile
15.10 „Z pamięci”	23.35 „Bez prądu – Hey” koncert	20.30 Wiadomości	22.00 „Historia w postaciach zapisana”	17.00 Informacje dnia
15.25 „Okrasa łamie przepisy”		21.00 Gość Wiadomości	23.50 „Prasa donosi - Przesiępczość w II RP”	17.10 „Historia PL”
16.30 „Rolnik szuka żony”	7.00 „Polonia 24”	21.15 „Minęła 20.”	00.00 „Rififi po sześćdziesiątce” komedia	18.00 „Z Parlamentu Europejskiego”
17.40 Audycje referendalne	7.30 „Drugie pokolenie”	22.00 „Demaskatorzy”		18.30 „Nowa ewangelizacja”
18.00 Teleexpress	7.55 „Balans bieli”	22.15 „Śledczym okiem”	6.30 „Brat Kalikst z Poczekajki” film dok.	18.55 „Poczet Wielkich Polaków”
18.35 S. „Ojciec Mateusz”	8.25 „Pytanie na śniadanie”	22.50 „W tyle wizji”	7.20 „Apostoł mediów - bł. Jakub Alberione” film dok.	19.00 Modlitwa Anioł Pański
19.40 „Jaka to melodia?”	12.50 „Zaginione – odnalezione”	23.30 „W tyle wizji Extra”	8.55 „Poczet Wielkich Polaków”	19.05 Informacje dnia
20.30 Wiadomości	13.05 „Wędrowiec Polski”	00.00 Info Wieczór	9.00 Informacje dnia	19.15 „W naszej Rodzinie”
21.15 ALARM!	13.35 „Sądy, przesady”		9.15 „Westerplatte Młodych”	20.25 Święty na każdy dzień
21.35 S. „Komisarz Alex”	15.05 „Rytmy Dwójki”	7.30 „Był taki dzień”	10.00 „Sanktuarium Betharram” film dok.	20.30 „Manna z nieba”
22.35 „Spectre” film sensac.	16.10 „Tatarzy polscy”	7.33 „Informacje kulturalne”	10.55 „Słowo życia”	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
01.10 „Assassin's Creed” film akcji	17.00 „Kulturalni PL”	7.45 „Mazury nieodkryte - Puszcza Borecka”	11.00 Informacje dnia	21.20 Modlitwa różańcowa
	18.00 Teleexpress	8.00 „Pokolenia Pokoloniom” film dok.	11.15 „Retrospekcja”	21.50 „Myśląc Ojczyzna”
8.00 „Piosenki z Polskich Nagrań”	18.20 S. „M jak miłość”	8.50 „Kosa. Opowieść o Karolu Pniaku” film dok.	11.20 „Wenezuela - San Felix” film dok.	22.00 Apel Jasnogórski
8.55 „Tamte lata, tamte dni”	19.10 „Polonia 24”	9.40 „Ex Libris”	11.40 „Polski punkt widzenia”	22.20 Informacje dnia
9.35, 17.00, 23.05 „Informacje kulturalne”	19.35 „Informacje kulturalne”	10.00 S. „Maszyna zmian”	12.00 „Kropelka radości”	22.40 „Polski punkt widzenia”
10.00 Kromer Festival Biecz 2023	20.00 „Tacy byliśmy”	11.00 „Na tropie przypraw. Pikantnie i słodko”	13.00 Modlitwa Anioł Pański	23.00 „Polskie dziedzictwo”
11.00 „Eugeniusz Bodo - za winy niepopętnione” film dok.	20.30 Wiadomości	11.25 „Ex Libris”	13.03 Informacje dnia	23.30 „Bazylika Grobu Bożego w Jerozolimie” film dok.
12.00 „Muzyczne zakamarki. XXIX Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz w Busku”	21.20 S. „Dewajtis”	11.45 „O zwierzętach i ludziach” film dok.	13.20 „Warto zauważyć...”	23.55 Święty na każdy dzień
12.25 S. „Niewiarygodne przygody Marka Piegusa”	22.15 S. „Polowanie na ćmy”	12.45 S. „Stawka większa niż życie”	13.50 „Siódmy Sakrament”	00.00 „Odpowiedzialni za Kościół”
13.35 „Marysia i Napoleon” komedia	23.10 „Na polską nutę, czyli biesiada nad biesiadami”	13.40 „Wojownicy czasu”	14.20 „Ocalić od zapomnienia”	00.30 „Tam, gdzie Bóg płacze”
15.40 „Latarnik” film TVP		14.10 „Zamki kresowe Rzeczypospolitej”	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry	
16.45 „Którędy po sztuce”	7.00 Serwis Info Poranek (7.50 „Jak oni kłamią”)	14.30 „Kuchnia dwudziestolecia”	15.20 Muzyczne chwile	7.00 Jak to jest zrobione?
17.25 „Res Poloniae”	8.50 „Bezpieczna jazda”	15.00 „Historia w postaciach zapisana”	15.30 „Niedziela”	9.00 Fani czterech kótek
18.05 „Julie Andrews, niezapomniana Mary Poppins.”	9.30 „W Kontrze”	15.45 „Polskie 100 lat”	15.35 „Nowy rozdział - rejs jachtu generała Kuklińskiego” film dok.	10.00 Łowcy staroci
	10.15 „Salon dziennikarski”	17.10 „Szlak nadziei”	16.05 „Szansa na dziecko - naprotechnologia” film dok.	12.00 Łowcy klasyków
	11.00 Serwis Info Dzień weekend	17.55 „Szlakiem miejsc niezwykłych”		14.00 Łowcy staroci: renowacje
	13.00 „Czym żyje świat Extra”	18.00 „Pokolenia Pokoloniom” film dok.		16.00 Zarobić na kamperach
	13.30 „INFO V4+”	18.50 „Prasa donosi”		18.00 Jak to jest zrobione?
	13.45 Serwis Info Dzień weekend	19.00 „Giganci historii”		19.00 Wiejski dom w wielkim stylu
	16.00 Debata TVP INFO	19.45 „Świadkowie czasu”		20.00 Van Go
	16.30 Info Dzień	20.00 S. „Stawka		21.00 Truckerzy
	17.30 Infomed			22.00 Fani czterech kótek
	17.45 Info Kultura			23.00 Mroczne sekrety Playboya
	18.00 „Teleexpress”			
	18.15 „Teleexpress Extra”			
	18.30 „Studio Wschód”			
	19.00 Panorama			
	19.20 Serwis Info			

TVP WILNO	
7.00	Info Wilno
7.15	Wilnoteka
7.30	Piękno, zgłoś się!
7.55	S. „Na dobre i na złe”
8.50	Całkiem niezła historia
9.00	Imbir i Cytryna
9.25	Weterynarze z sercem
10.00	Detektyw Literka
10.15	S. „Pamiętniki Florki”
10.25	Studio Raban
10.50	S. „Moda na rodzinę”
11.15	Ziarno
11.45	S. „Plebania”
12.30	Piosenka u Ciebie
12.55	Z miłością do zwierząt
13.20	Wojciech Cejrowski - boso przez świat
13.45	Ewangeliarz Litewski
14.00	Transmisja Mszy Świętej
15.10	Trzeci punkt widzenia
15.35	Wilnoteka
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Biała wizytówka”
17.40	Imbir i Cytryna
18.05	S. „O mnie się nie martw”
19.05	Wielki Test o Polskim Parlamentaryzmie
20.30	Wiadomości
21.00	S. „Dom”
22.35	Nowe spojrzenie
22.05	Informacje kulturalne
23.25	The Voice of Poland
LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	W sercu Litwin
7.00	Dzień Kultury
7.30	Świąteczne myśli
8.00	Wyznania
8.30	Życie na wsi jest dobre
9.00	Dalej od miasta

9.30	Notatki przyrodnika
10.00	Encyklopedia Gustawa
10.30	Dzieci tysiąclecia
11.30	Zaklinaczka zwierząt
12.00	Tu i teraz?
12.30	S. dok. „Aerial Profiles”
13.30	S. „Poirot”
15.15	Euromaxx
15.30	Wiadomości
15.45	„Detektywi historii”
16.45	„Dajmy czadu!”
18.00	Tydzień z Wiadomościami Rowerowymi
18.30	Wiadomości
19.00	„Okno na władzę”
19.30	Tydzień.
20.30	Panorama
21.00	S. „Restauracja”
22.00	„Legalna blondynka” komedia
23.35	„Hiszpański romans” komedia
LRT PLUS	
6.00	Filmy anim.
10.45	„Kot i pies” film fab.
12.30	„Siła muzyki” dramat
14.55	„Poznaj moich rodziców” komedia
17.20	Teleloto TV gra
18.30	Wiadomości
19.30	„Maska”
22.10	„Mortal Kombat” film fab.
00.20	„Niepokój” thriller
LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	Filmy anim.
9.00	Nie ma tylu lat.
9.30	Drogi
10.00	7 dni Kowna
10.30	S. „Wiara i życie”
11.00	Wyznania
11.30	Menora
12.00	Niedzielne przemyslenia
12.30	Msza Święta z wileńskiej archikatedry
13.45	S. „Ania nie Anna”

15.10	„Dzieci mojej siostry i poszukiwacze złota” film rodzinny
16.30	Liga Talentów Muzycznych 2023
17.30	Euromaxx
18.00	Uwaga! Szukamy sztuki
18.30	Dzień Kultury
19.00	Vilnius Jazz 2022
19.50	Vilnius Jazz 2020
20.30	Panorama
21.00	„Wyspy” spektakl taneczny
22.35	„Kocham Litwę”
23.45	„Legalna blondynka” komedia
3	
6.00	Seriale anim.
8.30	„Zagroda marzeń”
9.00	„La Maistas”
10.00	„Świat według kobiet”
11.00	„Sady marzeń”
12.00	S. dok. „Patagonia. Życie na końcu świata”
13.00	„Akeelah i jej nauczyciel” dramat
15.25	„A-X-L” film fab.
17.20	„Farma Vytarasa”
18.30	Wiadomości TV 3
19.30	„Litewskie talenty”
22.00	„Barry Seal: Król przemytu” film fab.
00.25	„Park Jurajski: Upadłe królestwo” film fab.
BTV	
6.15	dok. „Przyjacieli na cafe życie”
6.50, 10.05	„Ekspedycje Steve’a Backshalla”
8.00	„Kolory lasu”
8.30	„Róg tura”
9.00	Strongmani
11.15	„Wyścig przez świat”
12.35	„Mania chomikowania”
13.35	„Osobowości narodowe pracy”

14.40	„Bitwa ekstrasensów”
17.00	Mistrzostwa LKL. „Neptunas”- „Wolves”
19.30	„Pieno žvaigždes”- „CBet”
21.45	S. „Czarna lista”
22.45	„Champion 3: Odkupienie” film fab.
00.50	„Stara szkoła” western
rytas.tv	
6.00	S. „Tajemnice”
8.00	Rolnik Jurgis
8.30	Akademia wsi
9.00	Kod zdrowia
10.00, 18.30	W świecie koszykówki
10.30	Wilno nowoczesne
11.00	Kod zdrowia
12.00, 23.00	S. „Nieoczekiwana sprawiedliwość”
14.00	S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
16.00	Wiadomości
16.30, 21.30	24/7
17.30	Pół godziny z Valatką
18.00	Wiadomości
19.00	S. „Jasnowidz”
20.00	Wiadomości
20.30	S. dok. „Paranormalne zjawiska 911”
22.30	Wiadomości
6	
6.05	„Gwiazdy lombardu”
6.30	„Nagi instynkt przetrwania”
7.30	„Mężczyźni z gór”
8.30	„Piekielna droga”
9.30	„Na jednym końcu haczyk”
10.00	„Zwiadowca przeszłości”
10.30	„E-gazas dugnas”
11.00	„Magazynowe wojny”
11.30	S. dok. „Dzika Tajlandia”
12.45	S. dok. „Wyspy Australii”
13.55	„Przetrwanie”
15.00	„Wyzwanie”

Złamanej Czaszki”	
16.00	„Magazynowe wojny”
17.00	S. dok. „Oddałem serce litewskiej piłce nożnej”
17.30	Piłkarska Opibet A Liga. „Panevėžys”- „Žalgiris” Wilno
20.00	S. dok. „Zadanie: przeżyć”
21.00	Wiadomości
22.00	Mistrzostwa WNBA. „Liberty”- „Aces”
00.20	„Go-Big Show”
1	
6.10	„Program XXI w.”
6.50	„Świat ogrodników”
8.10	S. „Jednostka do zadań specjalnych”
10.30	S. „Śledztwa siostry Bonifacji”
11.30	„Rolnik szuka żony”
12.30	„Młodzi o 10 lat”
13.30	Pozdrowienia
15.45	S. „Niewinni”
17.45	S. „Yargi”
18.45	S. „Morderstwa obok mnie”
19.45	S. „Kapitan Kain”
21.00	S. „Francuskie morderstwa”
23.05	„Notatnik” dramat
01.35	„Gloria” dramat
TVP 1	
6.05	„Sprawa dla reportera”
7.00	„wojsko-polskie.pl”
7.30, 17.25	Audycje Komitetów Wyborczych
7.55	„Słowo na niedzielę”
8.00	Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Boskiej na Jasnej Górze
9.00	„Tydzień”
9.30	„Zakochaj się w Polsce”
9.55	„Cały rok w Górach Jura”

10.15, 17.40 Audycje referendalne	Chopinowski na instrumentach historycznych. Koncert inauguracyjny	czyli Pępek Świata"	20.55 „Historia na ten czas"	17.00 Informacje dnia
10.35 „Szczęściara" film fab.	22.45 „Autor widmo" thriller	17.00 „Okieł wiary"	21.00 S. „Dom pod Dwoma Orłami"	17.10 Koncert życzeń
12.30 „Welon, fura i brawura"	01.00 „Trzeci punkt widzenia"	18.00 „Teleexpress"	21.50 „Historia w postaciach zapisana"	17.40 „Drzwi do lasu"
12.55 „Między ziemią a niebem"		18.15 „Teleexpress Extra"	23.45 „Historia dzieje się"	18.00 „Zostań żołnierzem RP"
(13.00 Anioł Pański)	7.00 „Zrujnowani odbudowani"	18.30 Teleexpress na deser	00.00 „Był taki dzień"	18.15 Muzyczne chwile
13.45 „Kaźde życie jest cudem"	7.30 S. „Alternatywy 4"	19.00 Panorama	00.35 Horror w Wesotych Bagniskach" film fab.	18.30 „Sól Ziemi"
14.05 „Z pamięci"	8.30 „Pytanie na śniadanie"	19.25 „Studio Zachód"		18.55 „Poczet Wielkich Polaków"
14.10 Siatkówka mężczyzn. Polska-Chiny	12.25 „Ziarno"	20.05 „Głębia ostrości"	6.05 „Savionalia" film dok.	19.00 Modlitwa Anioł Pański
16.35 S. „Komisarz Alex"	12.55 „Między ziemią a niebem"	20.30 Wiadomości	6.55 Święty na każdy dzień	19.05 Informacje dnia
18.00 Teleexpress	(13.00 „Anioł Pański")	21.00 Gość Wiadomości	7.00 „Jestem mamą"	19.15 „Rozmowy niedokończone"
18.35 „Wiesz czy nie wiesz?"	13.50 „Słowo na niedzielę"	21.15 „Minęła 20."	7.15 „Mocni w wierze"	20.25 Święty na każdy dzień
19.40 „Jaka to melodia?"	14.00 „Transmisja Mszy Świętej"	22.00 „Gdzie jest Pan Cogito?"	7.45 „Regał"	20.30 S. anim. „Moja katolicka rodzina"
20.30 „Wiadomości"	15.15 S. „Alternatywy 4"	22.50 „Strefa starcia"	8.15 „Ojcowie Niepodległości" reportaż	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
21.20 S. „Dewajtis"	16.20 „Okrasa łamie przepisy"	00.00 Info Wieczór	8.45 „Ocalić od zapomnienia"	21.20 Modlitwa różańcowa
22.20 „Rolnik szuka żony"	16.55 „Wojciech Cejrowski - boso przez świat"		8.55 „Poczet Wielkich Polaków"	21.50 „Myśląc Ojczyzna"
23.20 „Strefa starcia"	17.30 „Polacy to wiedzą!"	7.30 „Był taki dzień"	9.00 „Słowo życia"	22.00 Apel Jasnogórski
00.00 „Słońce też jest gwiazdą" film obycz.	18.00 Teleexpress	7.33 „Informacje kulturalne"	9.05 „Polski punkt widzenia"	22.20 Informacje dnia
	18.20 S. „M jak miłość"	7.45 „Paleta dziejów"	9.25 Święty na każdy dzień	22.40 „Retrospekcja"
8.00, 21.00 „Informacje kulturalne"	19.10 „Polonia 24"	8.00, 18.00 „Buntownicza nie z wyboru" film dok.	9.30 „Z Parlamentu Europejskiego"	22.45 „Stan bezpieczeństwa państwa"
8.25 „Urodzeni artyści"	19.35 „Informacje kulturalne"	8.50 „Szlakiem miejsc niezwykłych"	10.00 S. dok. „Prymas Stefan Wyszyński"	22.55 S. dok. „Krótka historia zbawienia"
9.00 Liturgia prawosławna w Gdańsku	20.00 „Dookoła świata"	9.00 Msza grekokatolicka	10.10 Spotkanie z Magdą Buczek	23.00 „Ikona miłości" film dok.
10.05 „Julie Andrews, niezapomniana Mary Poppins" film dok.	20.30 Wiadomości	10.00 S. „Maszyna zmian"	10.15 „Manna z nieba"	23.45 „Jak wygrać małżeństwo"
11.10 S. anim. „Baśnie z piasku"	21.20 „Za Zasługi dla Polonii i Polaków Poza Granicami Kraju" koncert	11.30 „Na tropie przypraw. Pikantnie i słodko"	10.30 Msza święta z Jasnej Góry	00.00 „Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej"
11.35 „Ostatnia Habsburżanka" film dok.	23.00 S. „Ojciec Mateusz"	11.55 „Żyrafa - świat z wysoka" film dok.	10.00 S. dok. „Prymas Stefan Wyszyński"	00.25 „Regał"
12.30 S. „Rawhide"	23.50 „Kabaretowe Naj"	12.54 „Stawka większa niż życie"	10.10 Spotkanie z Magdą Buczek	00.50 Muzyczne chwile
13.35 „Trzeci punkt widzenia"		13.40 S. dok. „Aerial profiles"	10.15 „Manna z nieba"	
14.15 „Vera Cruz" western	7.00, 8.00 Serwis Info Poranek	14.30 „Kuchnia dwudziestolecia"	10.30 Msza święta z Jasnej Góry	7.00 Fani czterech kółek
16.00 „Wędrowiec Polski"	7.45 „Za kulisami"	15.00 „Historia w postaciach zapisana"	11.35 „Niedziela"	13.00 Dom na piaskach
16.40 S. „Niewiarygodne przygody Marka Piegusa"	8.45 „Demaskatorzy"	16.50 „Dur brzuszny"	11.40 „Bez lęku. Niezwykła decyzja Papieża Benedykta XVI" film dok.	15.00 Walka o bagaż
17.50 „Zaginione - odnalezione"	9.30 „W Kontrze"	17.00 „Szlak nadziei"	12.30 „Wędrowiec Polski"	16.00 Obrońcy zabytków
18.15 „Niedziela z..."	10.10 „Magazyn śledczy Anity Gargas"	17.40 „Zaginione? Ocalone? Historie zawodów różnych"	13.00 Modlitwa Anioł Pański z Watykanu	18.00 Sposób na remont
19.15 „Poszukiwany, poszukiwana" komedia	10.50 „Woronicza 17"	18.50 „Historia na ten czas"	13.15 „Papież Polak do rodaków"	19.00 Łowcy staroci: renowacje
21.30 II Konkurs	12.00, 13.40, 17.30 Serwis Info Dzień weekend	19.00 „Giganci historii"	14.00 Uroczystości Hubertusa Węgrowskiego	20.00 Wiejski dom w wielkim stylu
	13.00 „Czym żyje świat Extra"	19.45 „Tajemnice Archiwum"	16.00 „Wieś - to też Polska"	21.00 Antarktyda: rejs życia
	13.30 „Caput Mundi	20.00 S. „Stawka większa niż życie"		22.00 Na tratwie w oceanie

TVP WILNO	
7.00 Zagadki zwierzogromadki	
7.10 Jak to działa	
7.40 Imbir i Cytryna	
8.00 Niezłomni polskich Kresów	
8.30 Tygiel	
8.50 Nowe spojrzenie	
9.15 Kamperem po południu	
9.30 S. „Sześć siostr”	
10.25 Szlakiem miejsc niezwykłych	
10.30 Kuchnia dwudziestolecia	
11.00 Gra słów	
11.20 Piosenka u Ciebie	
11.45 Taja jak Ty	
12.10 S. „Ranczo”	
13.00 Info Wilno	
13.05 Nowe spojrzenie	
13.30 Imbir i Cytryna	
13.50 Hity wszech czasów	
14.45 Piękno, zgłoś się!	
15.10 Polacy to wiedzą!	
15.35 Moda na język polski	
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego	
16.20 S. „Klan”	
16.45 S. „Barwy szczęścia”	
17.10 Zagadki zwierzogromadki	
17.25 Jak to działa	
17.50 S. „Czas honoru”	
18.35 wojsko-polskie.pl	
19.00 Info Wilno	
19.15 Studio Wilno	
19.35 Którędy po sztukę	
19.40 S. „M jak miłość”	
20.30 Wiadomości	
21.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	
21.25 S. „Leśniczówka”	
21.50 S. dok. „Reset”	
23.00 Informacje kulturalne	
23.15 S. „Wojenne dziewczyny”	
23.55 Info Wilno	
00.20 Studio Wilno	
00.40 Sport	
00.45 Notacje	
00.55 S. „Czas honoru”	
LRT TV	
6.00 Hymn Republiki	

Litewskiej	
6.02 Dzień dobry Litwo	
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	
8.30 Wiadomości	
9.00 S. „Soko Leipzig”	
9.45 S. „Komisarz Rex”	
10.35 S. „Prowincjonalna komisarz”	
11.30 S. „Diagnoza Betty”	
12.15 Euromaxx	
13.30 Kto i dlaczego?	
13.00 Przyjazna Litwa	
14.00, 15.00, 16.00,	
Wiadomości	
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo	
16.15 S. „Zaklinacze koni”	
17.00 S. „Obietnica”	
18.00 Kto i dlaczego?	
18.30 Ważna godzina	
19.30 Historie rzeczy	
20.30 Panorama	
21.00 Temat dnia	
21.30 Forum LRT	
22.30 Wiadomości Rowerowe	
23.00 S. „Okno”	
23.50 S. „Komisarz Rex”	
	
6.00 Filmy anim.	
7.00 Pani chłopka	
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”	
10.00 S. „MacGyver”	
11.00 KK2	
12.00 Wiadomości	
13.20 Pani chłopka	
14.30 S. „Płomień”	
15.30 S. „I odpuść nam nasze winy”	
16.30 Dobry wieczór, Litwo	
18.30 Wiadomości	
19.30 KK2	
20.00 Od...do...	
21.00 S. „Poważne sprawy”	
21.30 Wiadomości	
22.30 „Mission Impossible III” film fab.	
01.00 S. „MacGyver”	
LRT PLUS	
6.00 Hymn Republiki Litewskiej	
6.05 Kuchnia Beaty	
7.00 Kto i dlaczego?	
7.30 Bitwa na czerpaki	

8.30 Drogi	
9.00 Dzień dobry Litwo	
11.30 Co lepszego, sąsiedzie?	
12.00 Liga Talentów Muzycznych 2023	
13.00 Encyklopedia Gustawa	
13.30 Zaklinaczka zwierząt	
14.00 „Notatki przyrodnika”	
14.30 „Dąb sceniczny”	
15.20 Wizjonerzy	
15.30 S. „Służyć i bronić”	
16.30 Dzień dobry Litwo	
18.30 Zupa naukowa	
19.00 Weranda	
19.30 S. dok. „Gwiazdy srebrnego ekranu”	
20.15 Widokówki z podróży	
20.30 Panorama	
21.00 Temat dnia	
21.30 „Uciekinier” film dok	
23.00 „Dąb sceniczny”	
00.00 Wiadomości DW (ros.)	
00.15 Dziś na świecie (ros.)	
	
6.00 Seriale anim.	
7.45 S. „Czy pamiętasz mnie?”	
8.55 S. „W wirze miłości”	
10.00 S. „Barrister Babu”	
11.00 S. „Miłość za wityną”	
12.00 S. „Zranione serce”	
14.00 S. „Dziedzictwo ojca”	
15.00 S. anim.	
16.00 TV 3 wiadomości	
16.30 TV Pomoc	
18.30 TV3 wiadomości	
19.30 „W centrum uwagi z E. Jakilaitisem”	
20.30 S. „Kobiety kłamią lepiej”	
21.00 S. „Najdroższy serial”	
21.30 Wieczorne wiadomości TV3	
22.30 „Urowadzenie” thriller	

	
6.00 S. „Ślepa strefa”	
7.00, 13.30 Zasady mojej kuchni	
8.20, 14.50 S. „Policja wodna”	
9.25, 15.55 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”	
10.35 Osobowości narodowe pracy	
11.35 S. „Mentalista”	
12.30 S. „Ślepa strefa”	
17.00 Dzień info	
17.30 S. „Mentalista”	
18.30 Mistrzostwa LKL. „Nevežis-Optibet - „Uniclub Casino-Juventus”	
21.00 „G.I. Joe: Czas Kobry” film fab.	
23.20 S. „Czarna lista”	
	
6.00 Bushido ring	
6.30 S. „Jasnowidz”	
10.00 24/7	
11.00, 21.25 S. „Cyganczka Lala. Powrót”	
12.00 Rolnik Jurgis	
12.30 Akademia wsi	
13.00 Nowy dzień	
14.00, 0.30 S. „Ślad”	
15.00 S. „Jasnowidz”	
16.00, 18.00 Reporter	
16.20 Sport. Pogoda	
16.30 Litwa na żywo	
17.00, 23.30 Godzina wolności TV	
18.20 Sport. Pogoda	
18.30 „Pierwszy raz. 60+”	
19.00 S. „Historia jednego przestępstwa”	
20.00, 22.30 Reporter	
20.20 Sport. Pogoda	
20.50 S. „Jasnowidz”	
22.50 Sport. Pogoda	
23.00 Rozmowy nad morzem	
	
6.30, 16.00 S. „S.W.A.T”	
7.25, 14.00 S. „Cobra 11”	
8.30 „Autopilot”	
9.00 „Gazas dno”	
9.30 S. „Kultura odpadów”	

10.00 „Magazynowe wojny”	
11.00 S. „Rezydenci”	
12.00 S. „Stuga narodu”	
12.30 „Gwiazdy lombardu”	
13.00 „Totalna rozgrywka”	
15.00 S. „CSI. NY”	
18.00 S. „Simpsonowie”	
19.00 S. „Rezydenci”	
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”	
21.00 „Jawajska gorączka” dramat	
23.05 „Śpioch” thriller	
	
6.00 S. „Kadin”	
7.00, 17.00 „Rodzinne melodramaty”	
8.00 S. „Zakazany owoc”	
9.00 S. „Czerwona komnata”	
10.00 S. „Cudowny Doktor”	
11.00 S. „Bez domu nie jest dobrze”	
12.00 S. „Dr House”	
13.00, 20.00 S. „Prawo i porządek”	
14.00 S. „Niezapomniany”	
15.00 S. „Anupamaa”	
15.30 S. „Bądź ze mną”	
16.00 „Zamieśmy się żonami”	
18.00 S. „Niezapomniany”	
19.00 S. „Dr House”	
21.00 S. „Zabójcze tropiki”	
23.20 S. „Francuskie morderstwa”	
01.25 S. „Jednostka do zadań specjalnych”	
TVP 1	
5.35 S. „Klan”	
6.10 S. „Dziedzictwo”	
7.10, 17.40 Audycje Komitetów Wyborczych	
7.30, 16.15 Audycje referendalne	
7.45 „ALARM!”	
8.00 Transmisja Mszy Świętej	
8.30 „Welon, fura i brawura”	
9.00 Wiadomości	
9.10 „Kwadrans	

polityczny"
9.25 „Informacje kulturalne"
9.40 S. „Ranczo"
10.40 S. „Komisarz Alex"
11.35 S. „Ojciec Mateusz"
12.25 S. „Korona królów. Jagiellonowie"
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.35 „Magazyn Rolniczy"
13.55 „Szympany w Ugandzie" film dok.
15.00 S. „Złoty chłopak"
16.00 Wiadomości
16.30 „Gra słów. Krzyżówka"
16.55 S. „Dziedzictwo"
18.00 „Teleexpress"
18.20 „Jaka to melodia?"
18.55 S. „Klan"
19.25 S. „Leśniczówka"
20.00 „Jeden z dziesięciu"
20.30 Wiadomości
21.15 „Jak oni kłamią"
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie"
22.10 „Wyzwolenie; spektakl
23.35 „Śladami Beniowskiego" film dok.

8.00 „Muzyczne poranki"
8.30 „Niedziela z..."
9.25, 16.25, 23.00 „Informacje kulturalne"
9.55 „Marysia i Napoleon" komedia
12.00 S. „Rawhide"
13.05 „Reżyserzy"
14.05 S. anim. „Baśnia z piasku"
14.40 „Tuż przed zmierzchem" film dok.
15.15 „Tańczę dla ciebie" film dok.
15.45 „Urodzeni artyści"
16.55 „Pod znakiem

Venus" film fab.
18.40 „Trzeci punkt widzenia"
19.20 „W rytmie Kuby" film dok.
21.00 „Wielki napad na pociąg" film sensac.
23.30 „Bodo" dramat

7.00 „Polacy to wiedzą!"
7.30 „800 lat diecezji chełmskiej"
7.50 „Kalendarium Powstania Styczniowego 1863"
8.00 „Przystanek slow food"
8.30 „Pytanie na śniadanie" (11.35 „Panorama")
12.10 „Amerykański kwadrans"
12.30, 17.30 S. „Barwy szczęścia"
13.00 Wiadomości
13.15 S. „Ojciec Mateusz"
14.05 S. „Zaklęty Dwór"
15.00, 23.35 Audycje Komitetów Wyborczych
15.25 „My, terytorialiści"
15.45 „Opole na bis"
16.00 „Wiadomości"
16.20 „ALCHEMIK"
16.35 „Laboratorium alchemika"
16.40 „Mrówki górą! Sekretne życie roślin"
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie"
18.00 Teleexpress
18.20 „Słownik polsko@polski"
18.55 „Kamperem po Południu"
19.15 „Polacy Światu"
19.30 „Informacje kulturalne"
19.45 „Ci cholerni Polacy. Lotnictwo polskie 1939-1945"
20.05 „Gra słów. Krzyżówka"
20.30 Wiadomości
21.20 S. „Dom"
23.05 „Polonia 24"
00.00 „Szansa na sukces"

6.35, 11.00 Serwis Info Poranek
8.10 „Jedziemy"
8.50 „Agrobiznes"
9.00 „Jedziemy dalej"
9.20 „Minęła 8."
10.10 „Minęła 9."
10.40 Plan dnia
11.30 Serwis Info Dzień
13.00 Info Raport
14.30 Serwis Info Dzień
14.20 Info Kultura
14.30 Serwis Info Dzień
16.30 Info Dzień
17.30 „Rodzina i praca"
17.40 Info Dzień (17.45 Info Kultura)
18.00 „Teleexpress"
18.15 „Teleexpress Extra"
18.30 „O co chodzi"
19.00 Panorama
19.20 „Za czy przeciw"
19.55, 22.20 Serwis Info Wieczór
20.20 „Jak oni kłamią"
20.30 Wiadomości
21.00 Gość Wiadomości
21.15 „Minęła 20."
22.00 „Resortowe dzieci"
22.50 „W tyle wizji".
23.30 „W tyle wizji Extra"
23.50 „Jak oni kłamią"
00.00 Info Wieczór
00.35 „W akcji"

7.00 „Był taki dzień"
7.02 „Informacje kulturalne"
7.15 S. „Pogranicze w ogniu"
8.15 „Był taki dzień"
8.20 „Okrasa łamie przepisy"
8.45 „Ukryte skarby"
9.05 „Był taki dzień"
9.10 „Arrasów dzieje osobliwe"
9.40 „Ex Libris"
10.15 S. „Maszyna zmian"
10.40 „Fajna Polska"
11.35 S. dok. „Wszystkie kolory świata"
12.30 „Informacje kulturalne"
12.45 „Klasztorne

smaki według Remigiusza Rączki"
13.15 S. „Blondynka"
14.00 „W kotle historii"
14.25 „Był taki dzień"
14.50 „Ostatni bój" film dok.
15.53 „Buntowniczką nie z wyboru" film dok.
16.45 „Giganci historii"
17.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie"
17.55 „Był taki dzień"
18.00 S. „Bodo"
19.00 S. „Pogranicze w ogniu"
19.55 „Flesz historii"
20.10 „Towarzysze sekretarze oraz inni dygnitarze"
20.35 „Zaginione? Ocalone? Historie zawodów różnych"
21.00 S. „Matki, żony i kochanki"
22.00 „Plac Pamięci Narodowej" film dok.
23.00 S. „Fałszerze. Powrót sfory"
00.00 „Eugeniusz Bodo - za winy niepopelnione" film dok.
00.50 „Chocim 1621" film dok.

6.30 „Czy udało się zabić prawdę" film dok.
7.00 „Ze szkolnej ławki"
8.15 „Zamek w Korzkwi - Szlakiem Pióra"
8.35 „Drzwi do lasu"
8.55 „Poczet Wielkich Polaków"
9.00 Informacje dnia
9.15 „Wieś - to też Polska"
10.15 „Słowo życia"
10.20 Muzyczne chwile
10.30 S. anim. „Moja katolicka rodzina"
10.55 Święty na każdy dzień
11.00 Informacje dnia
11.15 „Rozmowy niedokończone"
12.20 „Stan

bezpieczeństwa państwa"
12.30 „Polskie dziedzictwo"
13.00 Modlitwa Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 „Oredzie na trudne czasy" reportaż
14.30 Msza Święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 S. „Lalka"
16.50 „Ma się rozumieć"
17.00 Informacje dnia
17.10 „Sanktuaria polskie"
17.30 „Porady medyczne bonifratrów"
18.00 „Świadkowie"
18.30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja w Przemysłu
21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
21.20 Modlitwa różańcowa
21.50 „Myśląc Ojczyzną"
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 „Polski punkt widzenia"
23.00 „Z wędką nad wodę w Polskę i świat"
23.30 „Pustynia Boga" film dok.
00.00 „Matusia" film dok.

7.00, 13.00 Fani czterech kótek
9.00, 19.30 Jak to jest zrobione?
10.00 Skarby z szopy
10.30 Walka o bagaż
11.00 Łowcy staroci: renowacje
12.00 Łowcy staroci
14.00 Wiejski dom w wielkim stylu
17.00 Skarby z szopy
17.30 Dom na piaskach
18.00 Łowcy staroci
19.00 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Nagi instynkt przetrwania

104-latka skoczyła ze spadochronem!

Dorothy Hoffner z Chicago została najstarszą osobą, która skoczyła ze spadochronem w tandemie z instruktorem. 104-letnia kobieta po próbie przekonywała kibicujący jej tłum, że „wiek to tylko liczba”. Teraz skoczki chce uzyskać certyfikat najstarszej osoby, która kiedykolwiek skoczyła ze spadochronem. Pierwszy raz Hoffner skoczyła, gdy miała 100 lat. Musiała wówczas zostać siłą wypchnięta z samolotu. Tym razem nalegała, by ona była stroną prowadzącą w tandemie z instruktorem. W grudniu Amerykanka skończy 105 lat i stawia przed sobą nowe wyzwania — chce polecieć balonem. Fot. Facebook.com

Złapano sprawcę ścięcia „drzewa Robin Hooda”

Policja złapała 16-latkę, który zniszczył jeden z najbardziej kultowych symboli Wielkiej Brytanii — potężnego jawora uwidocznionego na filmie „Robin Hood: Książę Złodziei”. Majestatyczny jawor rosnący na północy Anglii, w Sycamore Gap, w sąsiedztwie pochodzącego z czasów antycznych muru Hadriana w pobliżu Hexham, nie będzie już symbolem tego regionu. Drzewo zostało ścięte przed tygodniem. Władze Parku Narodowego Northumberland przyznały, że „drzewo Robin Hooda” wygląda „jakby zostało celowo ścięte” i poprosiły ozymanie się z dala od tego miejsca, ponieważ trwa dochodzenie. Dyrektor generalny parku Andrew Poad stwierdził, że jawor był „ważnym i charakterystycznym elementem krajobrazu od prawie 200 lat”. Lokalny poseł z Hexham Guy Opperman zauważył z goryczą, że był to „bez wątpienia czyn przestępczy” i dodał, że „nawet jeśli policja złapie sprawcę, drzewa już nie ma”.

Nowa moda na... sztuczne pępki

Sztuczne pępki sprzedawane online — to najnowszy szal, o którym donoszą brytyjskie media. Można je zamówić w formie naklejek. Mają wpływać na to, jak postrzegani jesteśmy w oczach bliźnich. Według instrukcji obsługi, jeśli sztuczny pępek przykleimy powyżej prawdziwego, po czym zakryjemy go męską lub damską częścią garderoby, wówczas nasze nogi wydawać będą się dłuższe, a tułów krótszy. Ta optyczna iluzja ma swoją cenę. Za 10 arkuszy ze sztucznymi pępkami trzeba zapłacić niecałe 4 funty. Stają się one coraz bardziej popularne wśród ludzi, pragnących zmieniać proporcje swojego ciała bez uciekania się do operacji plastycznych. Fot. Freepik.com

Fotomigawka

■ Jesienna aura, specyficzna paleta barw, to okazja na spędzania czasu na świeżym powietrzu w pięknej scenerii Fot. M. P.